

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نکارش

فارسی

دوم دبستان

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

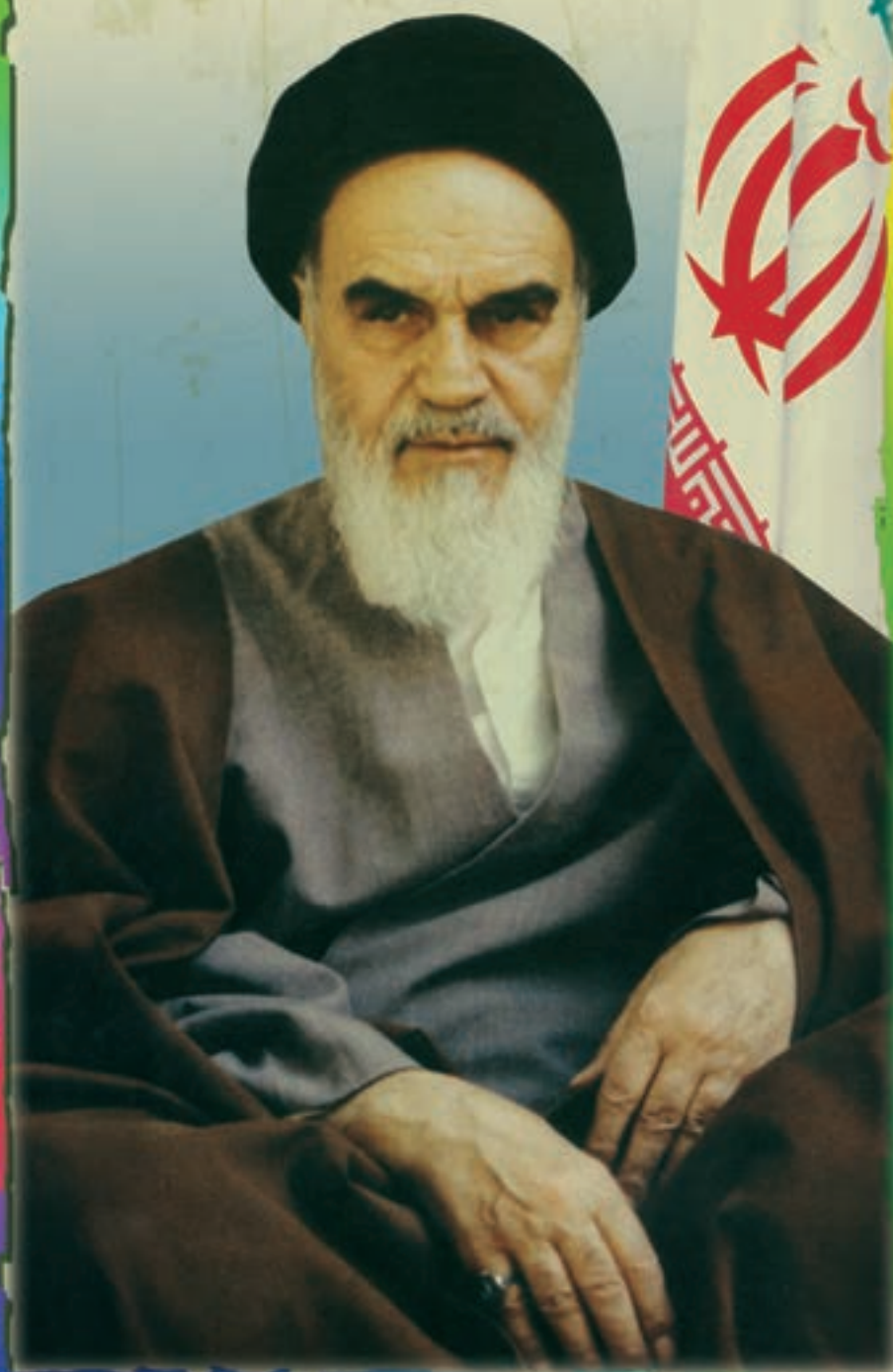

نام کتاب :	نگارش فارسی دوم دبستان - ۱۴۰۴۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	زهرا ارجمند رشیدآباد، فریدون اکبری شیلذره، پریچهر جیلی آده، حسن ذوالفقاری، محمدرضا سنگری، عبدالرحمن صفارپور، غلامرضا عمرانی، فاطمه صغری‌علیزاده، گلزار فرهادی و حسین قاسم‌پور مقدم (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری و طراح جلد) - سیدعلی موسوی (طراح گرافیک) - بهاره جابری، میثم برزا، سمانه دهقانی پور، الهام ارکیا و سیدعلی موسوی (تصویرگران) - کامران انصاری (طراح خط رایانه‌ای) - سیدعلی موسوی، مهناز خسرو پناه (صفحه‌آرا) - زهرا ایمانی نصر، حسین چراغی، فاطمه‌گیتی جبین، فاطمه پزشکی، حمید ثابت کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان :	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
ناشر :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
چاپخانه :	شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ هشتم ۱۳۹۸
	برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۲۶-۰ ISBN 978-964-05-2026-0

امید من به شما دبستانی‌هاست.

امام خمینی «قدس سره»

فهرست

نهاده‌ها

فصل اوّل

درس اوّل: کتاب‌خانه‌ی کلاس ما ۱۵

درس دوم: مسجد محله‌ی ما ۲۰

بهداشت

فصل دوم

درس سوم: خرس کوچولو ۲۶

درس چهارم: مدرسه‌ی خرگوش‌ها ۳۱

اخلاق فردی و اجتماعی

فصل سوم

درس پنجم: چوپان درست‌کار ۳۷

درس ششم: کوشا و نوشا ۴۲

درس هفتم: دوستانِ ما ۴۷

راه‌زندگی

فصل چهارم

درس هشتم: از همه‌مهربان‌تر ۵۴

درس نهم: زیارت ۵۹

هنر و ادب

فصل پنجم

درس دهم: هنرمند ۶۵

درس یازدهم: درس آزاد ۷۰

درس دوازدهم: فردوسی ۷۱

ایران من

فصل ششم

درس سیزدهم: ایران زیبا ۷۷

درس چهاردهم: پرچم ۸۲

درس پانزدهم: نوروز ۸۷

طبیعت

فصل هفتم

درس شانزدهم: پروازِ قَطره ۹۳

درس هفدهم: مثلِ دانشمندان ۹۹

سخنی با آموزگاران گرامی

پروردگار مهربان را سپاس می‌گوییم که در پی جهش به سوی تحوّل بنیادین و تغییر نگرش‌ها در قلمرو آموزش و پرورش، توانستیم با تکیه بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و نیز توجه به چهارچوب برنامه‌ی درسی ملی، به بازنگری برنامه‌ی درسی و بازتولید محتوای درس فارسی پردازیم و کار تهیه، طراحی و سازماندهی ساختار و محتوای کتاب درسی و دیگر کارافزارهای آموزشی را به فرجام برسانیم. امیدواریم آموزش این برنامه، سبب شکوفایی استعدادهای نوآموزان و رشد و بهبود فرایند آموزش عمومی میهن عزیزمان گردد.

برنامه‌ی زبان آموزی دوره‌ی دبستان و به‌ویژه، کتاب فارسی، بر بنیاد یافته‌ها و اندوخته‌های کارشناسان و تجربه‌های علمی و آموزشی همکاران و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت سراسر ایران عزیز، فرصت تولّد دوباره یافت؛ به همین سبب از فرصت فرخنده‌ی فراهم آمده، استقبال کرده، کوشیده‌ایم با بهره‌گیری از دیدگاه‌های مختلف و کاربست نیکوترین آن‌ها، در همه‌ی عناصر ساختاری و محتوایی برنامه، اصلاحات و تغییرات بایسته را در کتاب درسی به کار گیریم.

توجه به نیازهای کودکان عزیز و رعایت واژگان پایه‌ی زبان آموزان، متناسب با رشد ذهنی، میزان درک و دریافت آنان و نیز درخواست‌های آموزگاران گرامی، در تمام فراز و فرودهای این تغییرات، پیش روی ما بوده است. برای کمک به فرایند یاددهی-یادگیری و بهبود آموزش و بهره‌وری نیکوتر، توجه شما همکاران ارجمند را به نکات زیر جلب می‌کنیم:

۱- در برنامه‌ی آموزش زبان فارسی به مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی و قدرت تفکر و اندیشیدن به یک میزان توجه شده است. براین اساس، محتوای درس فارسی در قالب دو کتاب فارسی و نگارش فارسی تهیه و سازماندهی شده است، بنابراین تدریس و یاددهی هر دو کتاب و هم‌زمانی این کار، اهمیت ویژه‌ای دارد.

۲- برای تقویت خطّ تحریری، تمرین‌های رونویسی در این کتاب پیش‌بینی شده است؛ بنابراین دادن مشق اضافی یا دفتر مشق، ضرورتی ندارد. در صورت نیاز به کار بیشتر، همکاران محترم می‌توانند دفتری با عنوان «دفتر فارسی» تعیین کنند تا دانش‌آموزان، تمامی پاره‌مهارت‌های نوشتاری همچون مشق خطّ، رونویسی،

گسترش کلمات، فعالیت‌های درست‌نویسی و املا، جمله‌سازی، نگارش و انشا را در آن تمرین کنند.

۳- در کتاب‌های فارسی از سه نوع خط استفاده شده است؛ اول خط خواندنی، دوم خط نوشتنی و سوم خط تحریری.

از فصل پنجم این کتاب، تمرین‌های رونویسی با سرمشق خط تحریری ارائه شده‌اند تا دانش‌آموزان خواندن و نوشتن آن را تمرین کنند. در تمرین‌های خوش‌نویسی نیز دانش‌آموزان به تدریج و با شبیهی ملایم، نحوه‌ی نوشتن حروف و کلمات فارسی را به خط تحریری می‌آموزند.

لازم است معلمان ارجمند هنگام ارزشیابی از آموخته‌های املایی دانش‌آموزان بر درست‌نویسی شکل نوشتاری کلمات، تکیه و تأکید نمایند؛ بنابراین، نوشتن املا به خط نسخ یا تحریری از ارزش آن نخواهد کاست.

۴- با توجه به اینکه امروزه در فرآیند یاددهی - یادگیری، دانش‌آموز نقش فعالی دارد، توصیه می‌شود همکاران تا حد امکان از روش‌های فعال و پیشرفته در تدریس و آموزش کتاب فارسی بهره بگیرند. ایجاد فرصت‌های مناسب برای مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های کلاسی باعث تقویت مهارت‌های گوش دادن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن و اندیشیدن می‌شود.

۵- با توجه به اینکه اساس و پایه‌ی آموزش زبان فارسی بر تفکر و خلاقیت استوار است، انتظار می‌رود همکاران گرامی در کلاس درس به این جنبه و نیز تفاوت‌های فردی توجه داشته باشند. برای تقویت خلاقیت بهتر است از پرسش‌های واگرا و بازپاسخ، استفاده شود و در پاسخ‌های ابداعی و خلاق دانش‌آموز، از پیش‌داوری دوری کنیم تا مانع پرورش و شکوفایی گفتار و نوشتار خلاق آنان نشود.

۶- برای بهبود آموزش زبان فارسی در طول سال تحصیلی، بهتر است در آغاز سال، جلساتی با اولیای دانش‌آموزان برگزار و نحوه‌ی کار با کتاب‌های فارسی، به آنان توضیح داده شود. این کار موجب آگاهی بیشتر خانواده‌ها از رویکردها، روش‌ها و ساختار کتاب می‌شود و در نتیجه، تعامل بین مدرسه و خانواده را ارتقا می‌بخشد.

۷- از آنجا که انجام هر عمل به راهنما و دستورالعمل نیاز دارد، انتظار می‌رود همکاران محترم در کلیه‌ی مراحل تدریس از مطالب کتاب راهنمای معلم و کارافزارهای آموزشی فارسی به خوبی استفاده کنند.

۸- کارافزارهای آموزشی درس فارسی برای پشتیبانی از محتوای کتاب فارسی تهیه شده است و به کارگیری اجزای آن در حین تدریس موجب تسهیل، تحکیم و غنی‌سازی آموزش و یادگیری زبان فارسی می‌شود.

۹- درس «آزاد» فرصتی مناسب برای معلم و دانش‌آموزان است تا در محیط کلاس و با آرامش، با هم نوشتن را تمرین کنند. نوشتن درس آزاد کمک می‌کند تا مفاهیم و مطالب ضروری متناسب با منطقه‌ی خود را با در نظر گرفتن فصول کتاب در کلاس درس طرح کنید. این انعطاف‌پذیری کتاب به شما فرصت می‌دهد تا کمبودهای احتمالی را جبران کنید و در برنامه‌ریزی درسی و تألیف بخشی از محتوای کتاب، مشارکت داشته باشید.

۱۰- در ارزشیابی به مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی، تفکر و قدرت تحلیل دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی توجه شود و در امتحانات رسمی پایان ماه یا پایان نوبت نیز مهارت‌های خوانداری و نوشتاری به‌عنوان فعالیت‌های عملی، مورد توجه قرار گیرد.

۱۱- معلمان گرامی در ارزشیابی درس املا، توجه داشته باشند که تشدید (ـ) در شیوه‌نامه‌ی جدید املا، جایگاه و ارزش املا، ندارد.

۱۲- ویژگی تلفیق آموخته‌ها و مفاهیم یادگیری ایجاب می‌کند تا در آموزش زبان فارسی به دیگر کتاب‌های درسی نیز توجه شود. به همین سبب، بسیاری از مفاهیم اجتماعی، هنری، دینی، علمی و حتی ریاضی، در کتاب فارسی با استفاده از شیوه‌های قصه و شعر ارائه گردیده است و در این کتاب برخی از تمرین‌ها چنین ویژگی‌هایی دارند.

رهنمودهای ارزنده‌ی شما همکاران ارجمند، همواره پشتوانه‌ی گام‌های ما و سبب استواری کتاب‌های درسی بوده است؛ اکنون نیز، چشم به راه پیشنهادها و نواندیشی‌های شما هستیم.

گروه زبان و ادب فارسی

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نکاح

فارسی

دوم دبستان

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

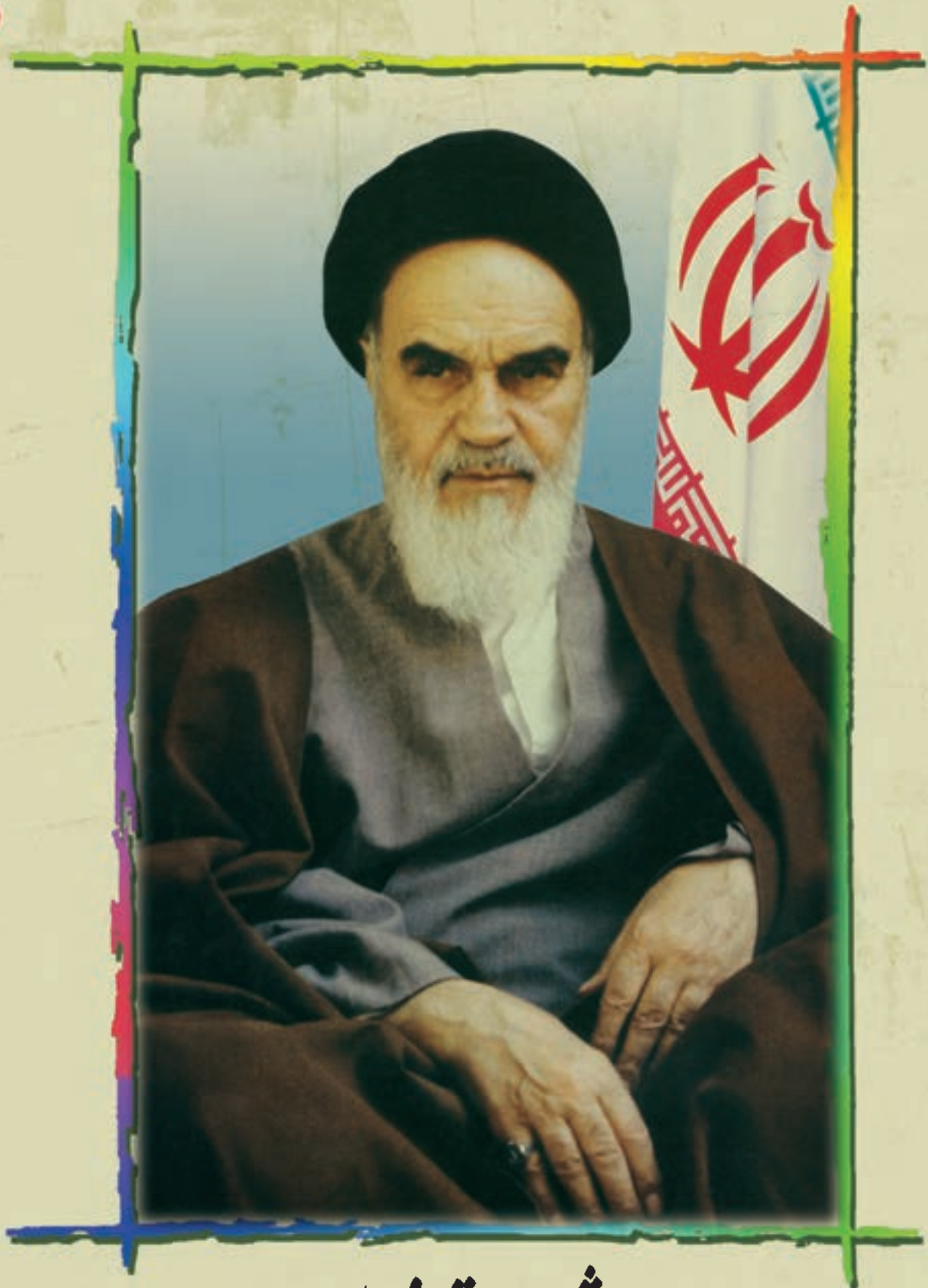

نام کتاب :	نگارش فارسی دوم دبستان - ۱۴۰۴۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	زهرا ارجمند رشیدآباد، فریدون اکبری شیلدره، پریچهر جبلی آده، حسن ذوالفقاری، محمدرضا سنگری، عبدالرحمن صفاریور، غلامرضا عمرانی، فاطمه صغری‌علیزاده، گلزار فرهادی و حسین قاسم‌پور مقدم (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری و طراح جلد) - سیدعلی موسوی (طراح گرافیک) - بهاره جابری، میثم برزا، سمانه دهقانی پور، الهام ارکیا و سیدعلی موسوی (تصویرگران) - کامران انصاری (طراح خط رایانه‌ای) - سیدعلی موسوی، مهناز خسروپناه (صفحه‌آرا) - زهرا ایمانی نصر، حسین چراغی، فاطمه گیتی جبین، فاطمه پزشکی، حمید ثابت کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
ناشر :	شرکت افست : تهران - کیلومتر ۴ جاده اَبعلی، پلاک ۸، تلفن : ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار : ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی : ۱۱۱۵۵-۴۹۷۹
چاپخانه :	شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ هشتم ۱۳۹۸
برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.	

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۲۶-۰ ISBN 978-964-05-2026-0

امید من به شما دبستانی‌هاست.

امام خمینی «قدس سره»

فهرست

نهادها

فصل اول

درس اول: کتاب‌خانه‌ی کلاس ما ۱۵

درس دوم: مسجد محله‌ی ما ۲۰

بهداشت

فصل دوم

درس سوم: خرس کوچولو ۲۶

درس چهارم: مدرسه‌ی خرگوش‌ها ۳۱

اخلاق فردی و اجتماعی

فصل سوم

درس پنجم: چوپان درست‌کار ۳۷

درس ششم: کوشا و نوشا ۴۲

درس هفتم: دوستانِ ما ۴۷

راه‌زندگی

فصل چهارم

درس هشتم: از همه‌مهربان‌تر ۵۴

درس نهم: زیارت ۵۹

فصل پنجم هنر و ادب

درس دهم: هنرمند ۶۵

درس یازدهم: درس آزاد ۷۰

درس دوازدهم: فردوسی ۷۱

فصل ششم ایران من

درس سیزدهم: ایران زیبا ۷۷

درس چهاردهم: پرچم ۸۲

درس پانزدهم: نوروز ۸۷

فصل هفتم طبیعت

درس شانزدهم: پرواز قَطره ۹۳

درس هفدهم: مثل دانشمندان ۹۹

سخنی با آموزگاران گرامی

پروردگار مهربان را سپاس می‌گوییم که در پی جهش به سوی تحوّل بنیادین و تغییر نگرش‌ها در قلمرو آموزش و پرورش، توانستیم با تکیه بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و نیز توجه به چهارچوب برنامه‌ی درسی ملی، به بازنگری برنامه‌ی درسی و بازتولید محتوای درس فارسی بپردازیم و کار تهیه، طراحی و سازماندهی ساختار و محتوای کتاب درسی و دیگر کارافزارهای آموزشی را به فرجام برسانیم. امیدواریم آموزش این برنامه، سبب شکوفایی استعدادهای نوآموزان و رشد و بهبود فرایند آموزش عمومی میهن عزیزمان گردد.

برنامه‌ی زبان‌آموزی دوره‌ی دبستان و به‌ویژه، کتاب فارسی، بر بنیاد یافته‌ها و اندوخته‌های کارشناسان و تجربه‌های علمی و آموزشی همکاران و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت سراسر ایران عزیز، فرصت تولد دوباره یافت؛ به همین سبب از فرصت فرخنده‌ی فراهم آمده استقبال کرده، کوشیده‌ایم با بهره‌گیری از دیدگاه‌های مختلف و کاربست نیکوترین آن‌ها، در همه‌ی عناصر ساختاری و محتوایی برنامه، اصلاحات و تغییرات بایسته را در کتاب درسی به کار گیریم.

توجه به نیازهای کودکان عزیز و رعایت واژگان پایه‌ی زبان آموزان، متناسب با رشد ذهنی، میزان درک و دریافت آنان و نیز درخواست‌های آموزگاران گرامی، در تمام فراز و فرودهای این تغییرات، پیش روی ما بوده است.

برای کمک به فرایند یاددهی-یادگیری و بهبود آموزش و بهره‌وری نیکوتر، توجه شما همکاران ارجمند را به نکات زیر جلب می‌کنیم:

۱- در برنامه‌ی آموزش زبان فارسی به مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی و قدرت تفکر و اندیشیدن به یک میزان توجه شده است. براین اساس، محتوای درس فارسی در قالب دو کتاب فارسی و نگارش تهیه و سازماندهی شده است، بنابراین تدریس و یاددهی هر دو کتاب و هم‌زمانی این کار، اهمیت ویژه‌ای دارد.

۲- برای تقویت املا و خوش‌نویسی، تمرین‌های رونویسی در این کتاب پیش‌بینی شده است؛ بنابراین دادن مشق اضافی یا دفتر مشق، ضرورتی ندارد. در صورت نیاز به کار بیشتر، همکاران محترم می‌توانند دفتری با عنوان «دفتر فارسی» تعیین کنند تا دانش‌آموزان، تمامی پاره‌مهارت‌های نوشتاری همچون مشق خط، رونویسی، گسترش کلمات، فعالیت‌های

درست‌نویسی و املا، جمله‌سازی، نگارش و انشا را در آن تمرین کنند.

۳- در کتاب‌های فارسی از سه نوع خط استفاده شده است؛ اول خط خواندنی، دوم خط نوشتنی و سوم خط تحریری.

از فصل پنجم این کتاب، تمرین‌های رونویسی با سرمشق خط تحریری ارائه شده‌اند تا دانش‌آموزان خواندن و نوشتن آن را تمرین کنند. در تمرین‌های خوش‌نویسی نیز دانش‌آموزان به تدریج و با شبی‌ملا، نحوه‌ی نوشتن حروف و کلمات فارسی را به خط تحریری می‌آموزند.

لازم است معلمان ارجمند هنگام ارزشیابی از آموخته‌های املایی دانش‌آموزان بر درست‌نویسی شکل نوشتاری کلمات، تکیه و تأکید نمایند؛ بنابراین، نوشتن املا به خط نسخ یا تحریری از ارزش آن نخواهد کاست.

۴- با توجه به اینکه امروزه در فرایند یاددهی - یادگیری، دانش‌آموز نقش فعالی دارد، توصیه می‌شود همکاران تا حد امکان از روش‌های فعال و پیشرفته در تدریس و آموزش کتاب فارسی بهره بگیرند. ایجاد فرصت‌های مناسب برای مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های کلاسی باعث تقویت مهارت‌های گوش دادن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن و اندیشیدن می‌شود.

۵- با توجه به اینکه اساس و پایه‌ی آموزش زبان فارسی بر تفکر و خلاقیت استوار است، انتظار می‌رود همکاران گرامی در کلاس درس به این جنبه و نیز تفاوت‌های فردی توجه داشته باشند. برای تقویت خلاقیت، بهتر است از پرسش‌های واگرا و باز پاسخ استفاده و در پاسخ‌های ابداعی و خلاق دانش‌آموز، از پیش‌داوری پرهیز شود تا مانع پرورش و شکوفایی گفتار و نوشتار خلاق آنان نشود.

۶- برای بهبود آموزش زبان فارسی در طول سال تحصیلی، بهتر است در آغاز سال، جلساتی با اولیای دانش‌آموزان برگزار و نحوه‌ی کار با کتاب‌های فارسی به آنان توضیح داده شود. این کار موجب آگاهی بیشتر خانواده‌ها از رویکردها، روش‌ها و ساختار کتاب می‌شود و در نتیجه، تعامل بین مدرسه و خانواده را ارتقا می‌بخشد.

۷- از آنجا که انجام هر عمل به راهنما و دستورالعمل نیاز دارد، انتظار می‌رود همکاران محترم در کلیه‌ی مراحل تدریس از مطالب کتاب راهنمای معلم و کارافزارهای آموزشی فارسی به‌خوبی استفاده کنند.

۸- بسته‌ی آموزشی درس فارسی برای پشتیبانی از محتوای کتاب فارسی تهیه

شده است و به کارگیری اجزای آن در حین تدریس موجب تسهیل، تحکیم و غنی‌سازی آموزش و یادگیری زبان فارسی می‌شود.

۹- درس «آزاد» فرصتی مناسب برای معلم و دانش‌آموزان است تا در محیط کلاس و با آرامش، با هم نوشتن را تمرین کنند. نوشتن درس آزاد کمک می‌کند تا مفاهیم و مطالب ضروری متناسب با منطقه‌ی خود را با در نظر گرفتن فصول کتاب در کلاس درس طرح کنید. این انعطاف‌پذیری کتاب به شما فرصت می‌دهد تا کمبودهای احتمالی را جبران کنید و در برنامه‌ریزی درسی و تألیف بخشی از محتوای کتاب مشارکت داشته باشید.

۱۰- در ارزشیابی به مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی، تفکر و قدرت تحلیل دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی توجه شود و در آزمون‌های عملکردی نیز مهارت‌های خوانداری و نوشتاری به‌عنوان فعالیت‌های عملی، مورد توجه قرار گیرد.

۱۱- معلمان گرامی در ارزشیابی درس املا، توجه داشته باشند که تشدید (۲-) در شیوه‌نامه‌ی جدید املا، جایگاه و ارزش املا، ندارد.

۱۲- ویژگی تلفیق آموخته‌ها و مفاهیم یادگیری ایجاب می‌کند تا در آموزش زبان فارسی به دیگر کتاب‌های درسی نیز توجه شود. به همین سبب، بسیاری از مفاهیم اجتماعی، هنری، دینی، علمی و حتی ریاضی، در کتاب فارسی با استفاده از شیوه‌های قصه و شعر ارائه شده است و در این کتاب برخی از تمرین‌ها چنین ویژگی‌هایی دارند.

رهنمودهای ارزنده‌ی شما همکاران ارجمند، همواره پشتوانه‌ی گام‌های ما و سبب استواری کتاب‌های درسی بوده است؛ اکنون نیز چشم به راه پیشنهادها و نوآندیشی‌های شما هستیم.

گروه زبان و ادب فارسی

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

آدرس وب‌سایت گروه

literature_dept.talif.sch.ir

تمرین‌های یادآوری

۱ فرزندِ گلم، خودت را معرفی کن.

نام: ..... نام خانوادگی: .....
 تاریخ تولد: روز: ..... ماه: ..... سال: .....
 نام پدر: .....
 نام مادر: .....
 نشانی مدرسه: .....
 نشانی خانه: .....

۲ به کمک حرف‌ها و صداها جدول را کامل کن.

صدا	ـَ	ـِ	ـِ	هـ	ـِ	ـِ	ـِ
حرف	ی	و	ا	ـِ	هـ	ـِ	ـِ
م							
د							

۳ کلمه‌هایی را که نشانه‌ی آخر آن‌ها مثل هم است، کنار هم بنویس.

فرشته - جشن - پاکیزه‌ای - عزیز - بچه - نامه‌ای - زمین - تمیز

.....
 .....

۴ برای هر کدام از نشانه‌های چهارشکلی زیر، یک کلمه بنویس.

				ا، ـِ، هـ
				ای، ی، ی، ای

۱ نام هر تصویر را بنویس.

.....

.....

.....

.....

۲ دسته‌بندی کن.

آب - پیراهن - چای - دوغ - شلوار - شیر - لباس

..... : پوشیدنی‌ها

..... : نوشیدنی‌ها

۳ جمله‌ها را کامل کن.

الف) من .....، قرآن بخوانم.

ب) نام کشور ما ..... است.

۴ جمله بساز.

..... : خدای مهربان:

..... : حضرت محمد (ص):

..... : ایران عزیز:

دستت درد نکند!

۱ کلمه‌های زیر را با توجه به حرف اول آن‌ها در جدول بنویس.

سنگ - شادی - عزیز - مهربانی - صابون - سرسبز - صدف - نوک -
شاخه - ماهی - علی - نامه‌ای

م	س	ص	ش	ذ	ع
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....

۲ یکی از شکل‌های «ه ه ه» را در جای خالی قرار بده و یک بار از روی آن بنویس.

کو... ستان - م... تابی - ... فته - نگا...

.....

۳ مرتب کن.

خرگوش - زیر - درخت - خانه‌ی - است.

.....

لانه - ساخت - گل - بلبل - کنار.

.....

۴ جدول را مانند نمونه کامل کن.

کلمه	خواندن (تلفظ)	نوشتن (املا)
خواهر	خاهر	خواهر
خواندم		
خواب		

خدا نگهدار!

۱ جمله‌های تصویر را بخوان و بنویس.

کنار است.

زیر بازی می‌کند.

روی شاخه‌ی نشسته است و را تماشا می‌کند.

۲ سه کلمه بنویس که حرف‌های اول و آخر آن‌ها مثل هم باشد. مانند: نان

.....

۳ در کلمه‌های زیر، هر جا لازم است با مداد قرمز، تشدید بگذار.

اره - خیابان - دقت - تغییر - بچه - پایین - مکه - تشکر

۴ درباره‌ی این تصویر، دو جمله بنویس.

.....
 .....

۱ تصویر زیر را رنگ بزن و نام چیزهایی را که در آن می بینی، بنویس.

.....
.....
.....

۲ نام و نام خانوادگی سه نفر از هم کلاسی های سال گذشته ات را بنویس.

.....

۳ پاسخ پرسش های زیر را با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

الف) اگر در خیابان یا جای دیگری راه را گم کنی، چه می کنی؟

.....

ب) اگر کتاب دوستت را پیدا کنی، چه می کنی؟

.....

۴ حروف الفبا را به ترتیب، بنویس.

○
○ ○

آفرین بر تو!

فصل ۱

نهادها

کتاب خانه ی کلاس ما

۱ با توجه به نوشته ی زیر، چهار خطّ اول را از روی درس، با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

روز زیبای
.....
.....
.....
.....

۲ درس را بخوان و کلمه هایی را که نشانه ی «ه ه» دارند، بنویس.

.....
.....

۳ چهار کلمه بنویس که با «هم» شروع شده باشد؛ مانند همراه

.....

۴ با هر کلمه، جمله بنویس.

◆ تشکر:
.....
◆ می خواست:
.....
◆ قصّه:
.....
◆ هم کلاس:
.....

خسته نباشی!

۱ با توجه به نوشته‌ی زیر، سه خطّ بعدی را از روی درس، با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

بچه‌ها در گروه خود گفت و گو.....

.....

.....

.....

۲ برای هر نشانه، کلمه‌ای از درس پیدا کن و مانند نمونه بنویس.

کلمه	نشانه
احوال‌پرسی،	ح
	س
	ز
	ظ

۳ به آخر کدام یک از این کلمه‌ها می‌توان «ای» اضافه کرد؟ آن‌ها را بنویس.

ایستاده - گروه - رایانه - مجله - نوشته - نگاه - کتاب‌خانه - اشاره - بچه -
نماینده - ویژه

.....

.....

۴ جمله‌ها را کامل کن.

(الف) دانش‌آموزان پیشنهاد خود را روی.....

(ب) بهتر است..... و مجله‌های ویژه‌ی خودمان را بخوانیم.

(پ) کتاب خوب مانند..... خوب است.

دستت درد نکند!

۱

با توجه به نوشته‌ی زیر چهار خطّ بعدی را از روی درس، با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

..... نماینده‌ی گروه اوّل گفت: «خیر،

.....

.....

«.....

۲

از روی کلمه‌های درس که در آنها دو حرف «ح»، «س» می‌بینی، یک بار بنویس.

.....

.....

۳

کامل کن.

من کتاب می‌خوانم.

۴

کلمه‌ها را مرتّب کن و جمله را بنویس.

الف) گفت و گو - بچه‌ها - گروه خود - کردند - در.

.....

ب) کتاب‌ها - نیستند - مفید - برخی - از - بچه‌ها - برای.

.....

۱ با توجه به نوشته‌ی زیر، چهار خطّ بعدی را از روی درس، با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

آموزگار گفت: «کتاب خوب .....
.....
«.....»

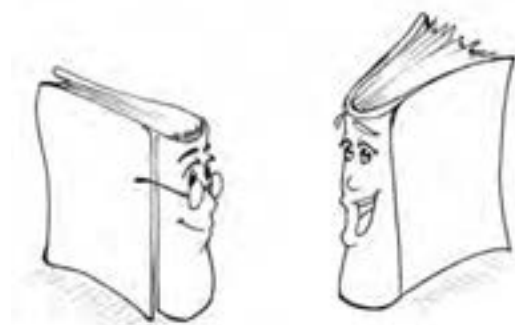
۲ نشانه‌های جا افتاده را در متن زیر، قرار بده.

در یکی از رو...های ماه م...ر دانش‌آموزان، آرام و با ن...م وارد کلا...
شدند.
آموز...ار پس از سلام و ا...وال‌پرسی، از بچه‌ها خ...ست در گر...ه خود
قرار بگیرند.

۳ در هر جمله، کلمه‌ی مناسب را انتخاب کن و در جای خالی بنویس.

(الف).....هر گروه آن را با صدای بلند خواند. (نماینده‌ی - نماینده‌ای)
(ب) محمد.....یک کتاب داستان می‌خواند. (هفته‌ی - هفته‌ای)

۴ به نظر تو این دو کتاب به هم، چه می‌گویند؟

.....
.....

بسیار خوب شد!

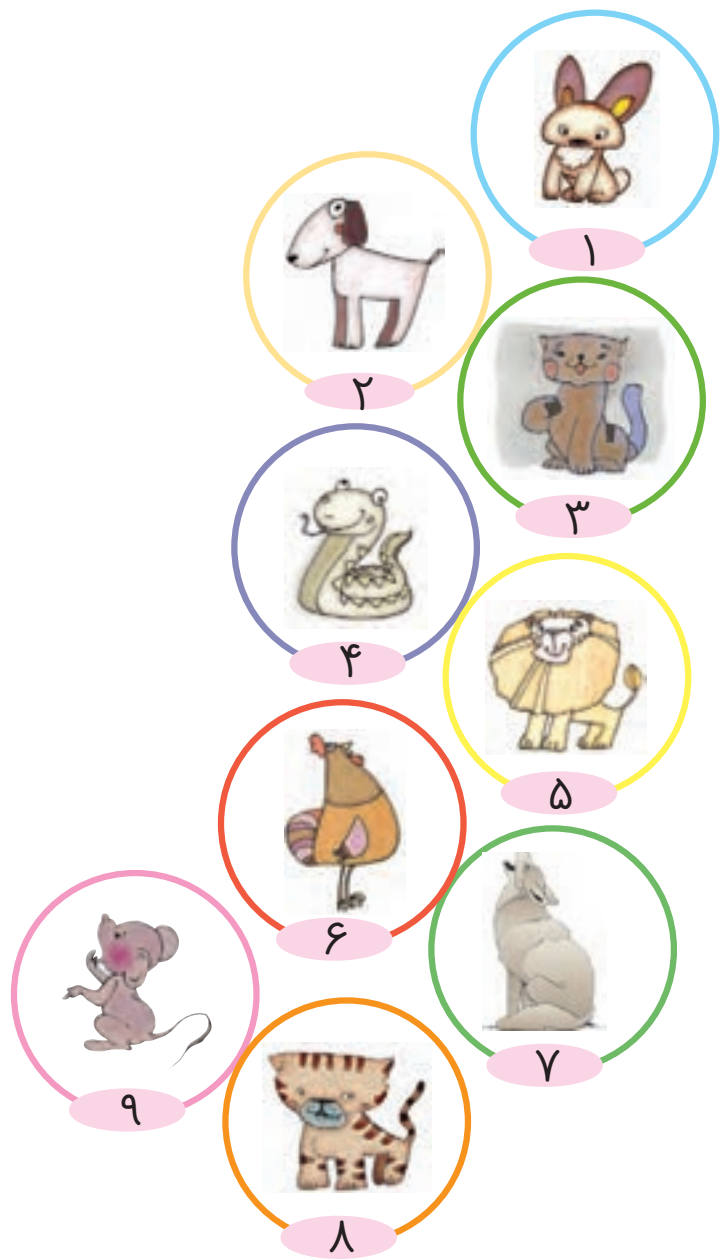
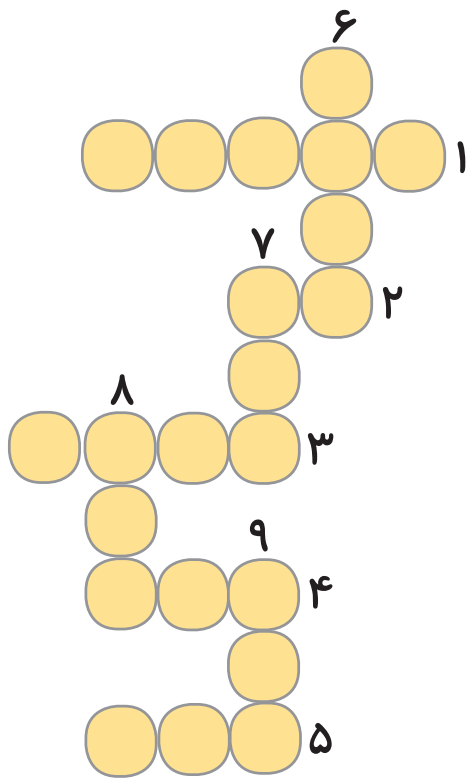

۱ نوشته‌ی زیر را پُر رنگ کن و با خطِ زیبا، بنویس.

به نام خداوندی که دانا و توانا است.

۲ نام هر تصویر را با توجه به شماره‌ی آن، در داخل جدول قرار بده.

مسجد محله‌ی ما

۱ با توجه به نوشته‌ی زیر، سه خط بعدی را از روی درس، با خط زیبا و خوانا بنویس.

مردم محله‌ی .....

.....

.....

۲ درس را بخوان و کلمه‌هایی که یکی از نشانه‌های زیر را دارند، بنویس.

ح ح

ج ج

۳ جمله‌های زیر را کامل کن.

♦ به کسی که ادب داشته باشد، با ..... می‌گوییم.

♦ به کسی که سواد داشته باشد، با ..... می‌گوییم.

۴ جمله بنویس.

حوض: .....

پیش‌نماز: .....

بسیار خوب شد!

۴

۱

۲

۳

۴

۲۰

۱ با توجه به نوشته‌ی زیر سه خطّ بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا و خوانا بنویس.

بعد از نماز.....
.....
.....
.....

۲ کلمه‌هایی که نشانه‌های «ای، ی، ی» را دارند، از درس پیدا کن و بنویس.

.....
.....

۳ معنی کلمه‌های زیر را بنویس.

بادقت: .....

بادب: .....

بانظم: .....

۴ درباره‌ی کتاب خوانی و مطالعه، دو خط بنویس و کلمه‌های «باسواد»، «کتاب» و «بخوانم» را در نوشته‌ات به کار ببر.

.....
.....

۱ با توجه به نوشته‌ی زیر سه خطّ بعدی را از روی درس، با خطّ خوش و خوانا بنویس.

..... هنگامی که مهدی با پدر و مادرش
.....
.....
.....

۲ درس را بخوان و کلمه‌هایی که نشانه‌های زیر را دارند، بنویس.

ه ~ ه

ع ع ع

۳ درس را بخوان و ترکیب‌هایی مانند «شیرینی و شربت» را از درس پیدا کن و بنویس.

.....
.....

۴ راستی، اگر کفش‌هایت بال داشتند، چه اتفاقی می‌افتاد؟ این اتفاق را در سه سطر بنویس.

.....
.....
.....

خسته نباشی!

۱ با توجه به نوشته‌ی زیر سه خطّ بعدی را از روی درس، با خطّ خوش بنویس.

مسجد محلّه‌ی ما کلاس‌های آموزش .....
.....
.....
.....

۲ با توجه به درس، جاهای خالی را پُر کن.

مردم ..... ما بسیار ..... بودند. کار بنایی مسجد تازه تمام .....
بود. مردم ..... نماز را به ..... بخوانند. مسجد ..... شده بود.
..... پُر از آب بود.

۳ مانند نمونه، کلمات را دسته‌بندی کن.

خودکار - خوش حال - می‌خواست - گروهی - دوباره - خواهش - خواندن -
گوش - بگویید.

دستور	خورشید	خواهر

۴ با کلمه‌های «همکاری، کنار حوض، گلدان» جمله‌ای زیبا بنویس.

.....
.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و خوش خط و زیبا بنویس.

ای خدای مهربان کمک کن که همیشه به یاد تو باشم.

۲ جدول را کامل کن.

	خ		۱
	ش		۲
	ا		۳
	و		۴
	ر		۵
	ی		۶
	م		۷
	ا		۸
	م		۹
	و		۱۰

۱. به تخت خواب هم می‌گویند.

۲. از شیر به دست می‌آید.

۳. خمیری که در تنور پخته می‌شود.

۴. میوه‌ی تابستانی با رنگ‌های سفید و قرمز

۵. حیوانی که زوزه می‌کشد.

۶. نوعی شیرینی

۷. وسیله‌ای جنگی که منفجر می‌شود.

۸. با فریاد می‌آید.

۹. یاری و همکاری

۱۰. از آتش بلند می‌شود.

فصل ۲

بیداشت

خرس کوچولو

۱ چهار سطر اوّل را از روی درس، با خطّ خوش بنویس.

خرس کوچولو بارها .....

۲ کلمه‌های جدول را از درس پیدا کن و بنویس.

			ل		ع
		ی			ط
	م				ت
	ب				م
ت					ا

۳ مانند نمونه، جاهای خالی را کامل کن.

- ◆ کسی که سواد ندارد، بی سواد است.
- ◆ کسی که هنر ندارد، ..... است.
- ◆ کسی که ..... ندارد، بی حوصله است.

۴ با کلمه‌ی «عَسَل» دو جمله بنویس.

۱ پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا و خوانا بنویس.

اما خرس کوچولو .....

.....

.....

.....

.....

۲ درس را بخوان، کتابت را ببند و کلمه‌هایی را که به یادت مانده، بنویس.

.....

.....

۳ مانند نمونه، دسته‌بندی کن.

خوش حال - خواستم - موز - خواب - وزیر - موش - وفادار - سرو - خوانا - گروهی - مورچه - روشن

خواندن	نوشتن	ابرو	درو

۴ ادامه‌ی داستان زیر را به دلخواه بنویس.

یک روز سعید و امیر به مغازه‌ای رفتند و یک ظرف ماست خریدند. وقتی به خانه برمی‌گشتند، ناگهان ظرف ماست از دست امیر افتاد و همه‌ی ماست روی زمین ریخت

.....

.....

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوانا بنویس.

کمی بعد

۲ جمله‌هایی از درس را که در آن کلمات زیر آمده، پیدا کن و بنویس.

بی حوصله:

گنجشک:

درخت:

۳ جدول را کامل کن.

							۱
							۲
							۳
							۴
							۵

۱. کسی که نظم ندارد.

۲. کسی یا چیزی که ارزش دارد.

۳. کسی که سلیقه دارد.

۴. کسی که سواد دارد.

۵. چیزی که مزه دارد.

۴ یک پیام بهداشتی برای دوستان خود، بنویس.

۱ سه سطر بعدی را از روی درس، با خطی زیبا بنویس.

..... مادرش به او

.....

.....

.....

.....

۲ برای تصویر داده شده، پنج کلمه بنویس.

.....

.....

۳ به هر یک از کلمه‌های زیر یک بار «با» و یک بار «بی» اضافه کن و معنای آن را بنویس.

..... بی ادب: > ادب

..... با ادب:

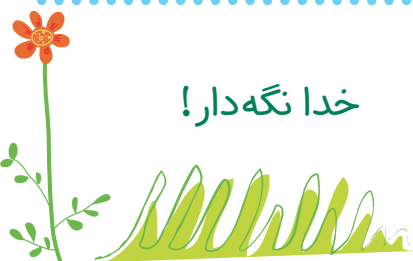
..... : > نظم

..... :

۴ بنویس، برای حفظ سلامتی خود چه کارهایی باید انجام دهی؟

.....

.....

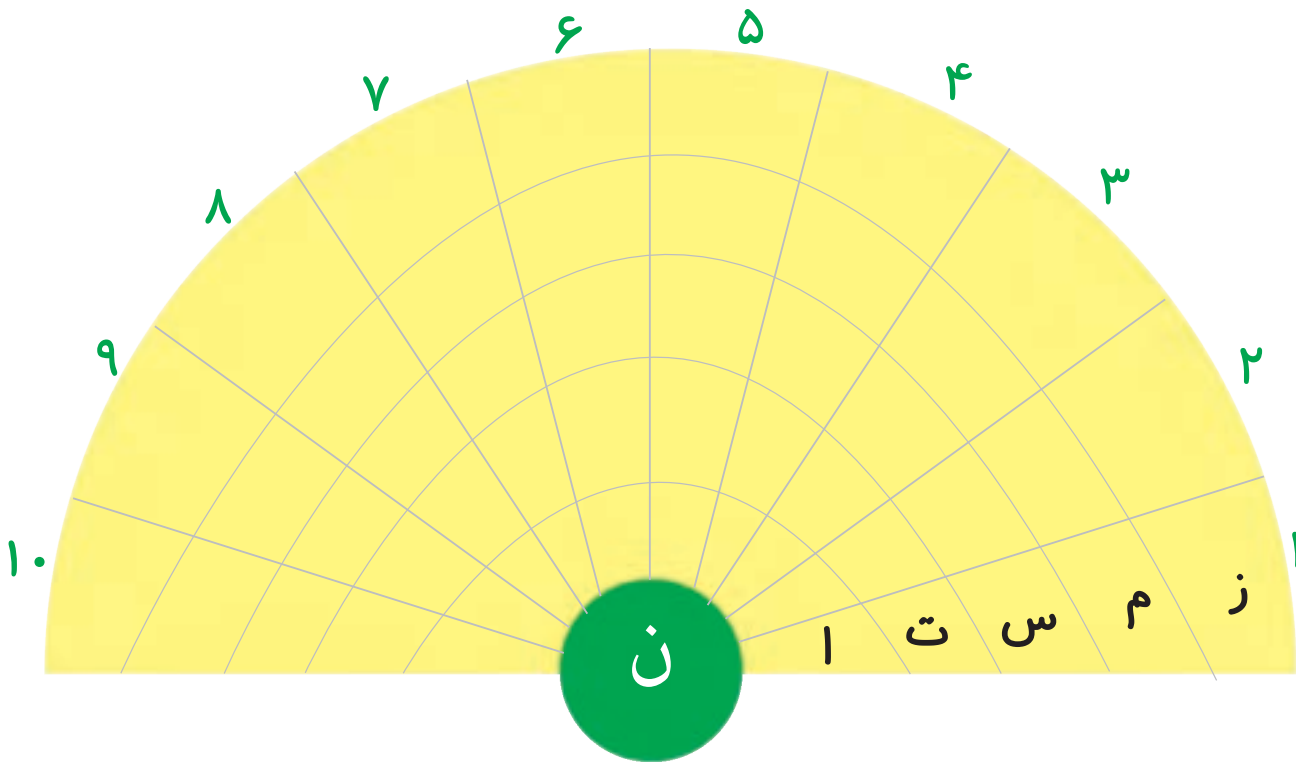
۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

خدایا! از تو می‌خواهم که همیشه سالم و تندرست باشم.

۲ مانند نمونه ده کلمه‌ی شش حرفی بنویس که آخرشان «ن» باشد. آن‌ها را در جدول قرار بده.

.....۶	.....۱ زمستان
.....۷	.....۲
.....۸	.....۳
.....۹	.....۴
.....۱۰	.....۵

خوش به حالت!

مدرسه‌ی خرگوش‌ها

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوانا بنویس.

بچه خرگوش‌ها منتظر .....

.....

.....

.....

۲ کلمه‌های درس را که یکی از نشانه‌های «ف، ش، پ» دارند، یک بار بنویس.

.....

.....

۳ جمله‌های زیر را مانند نمونه، پرسشی کن و با علامت مناسب، دوباره بنویس.

◆ چرا مژگان به مسافرت رفت؟

..... سعید، درسش را خواند.

..... به معلّم احترام گذاشتی.

..... سیما، هر هفته یک کتاب می‌خواند.

۴ نوشته‌ی زیر را تا دو سطر ادامه بده.

..... معلّم وقتی وارد کلاس شد، به دانش‌آموزان گفت: «.....»

..... «.....»

۱ هفت سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوش بنویس.

..... بچه خرگوش‌ها در سکوت
 .....
 .....
 .....

۲ از کدام قسمت درس، خوشتر آمده؟ آن را بنویس.

.....
 .....

۳ چهار کلمه بنویس که آخر آن‌ها مثل کلمه‌ی «حتماً» باشد.

.....

۴ به جای کلمه‌ی داخل کمانک، کلمه‌ی مناسب دیگری بگذار و جمله را بنویس.

..... (الف) ما باید از حیوانات (مواظبت) کنیم.
 ..... (ب) اگر مادرم خوابیده باشد، (آهسته) راه می‌روم.
 ..... (پ) خداوند همه چیز را (خلق کرده است).
 .....

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

آموزگار ادامه داد

۲ هر کلمه را در جای خودش قرار بده.

تشکر - بادقت - حیوانات - لبخند

ما باید با ..... مهربان باشیم.

وقتی به پرنده‌ها دانه می‌دهیم، آن‌ها از ما ..... می‌کنند.

معلم با ..... وارد کلاس شد.

بچه خرگوش‌ها ..... به حرف دوستانشان گوش می‌دادند.

۳ لطیفه‌ی زیر را بخوان و در پایان هر جمله نقطه (.) یا نشانه‌ی پرسش (?) بگذار.

علی کوچولو با عجله مشغول خوردن شیرینی بود که مادرش گفت: «بچه جان، این قدر تند شیرینی نخور من بچه‌ای را می‌شناسم که در خوردن شیرینی عجله کرد و قبل از تمام شدن شیرینی‌ها، بیمار شد» علی کوچولو در حالی که دهانش پر بود، گفت: «راست می‌گویی حالا بقیه‌ی شیرینی‌های او کجاست»

۴ بنویس چه وقت سلام می‌کنی و چه وقت خدا حافظی می‌کنی.

۱

سه سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

زنگ مدرسه که .....
.....
.....
.....

۲

جاهای خالی را پر کن.

انسان در ..... زندگی می کند.
کندو محلّ زندگی ..... است.
شیر در ..... زندگی می کند.
جنگل محلّ زندگی ..... است.
بعضی ها قناری را در ..... نگاه می دارند.
پرندۀ در ..... زندگی می کند.

۳

در جاهای خالی، می توانی دو کلمه از کلمه های زیر را بگذاری. به دلخواه کلمه های مناسب را انتخاب کن و بنویس.

پاکیزه - خوبی - سعی - پرسیدم - سؤال کردم - مهربان - تمیز - کوشش
هوای روستا ..... (.....) است.
من هم ..... (.....) می کنم از آن چه دارم، به دوستانم بدهم.
روزی از مادرم ..... (.....)

۴

به اوّل جمله ی زیر «چرا» اضافه کن و جواب آن را بنویس.

ما خدا را دوست داریم .....
.....
.....

Vertical column of five empty boxes for writing.

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

پاکیزگی نشانه‌ی ایمان است.

۲ نقاشی را رنگ بزن و درباره‌ی آن دو سطر بنویس.

عالی است. خسته نباشی!

فصل ۳

اخلاق فردی و اجتماعی

چوپان درست کار

۱ چهار سطر اوّل را از روی درس، با خطّ خوش بنویس.

روزی بود و روزگاری

۲ مرتّب کن و بنویس.

الف) نگه داری - چوپان - می کرد - از - گوسفندان.

ب) وانگهی - شود - قطره قطره - دریا - گردد - جمع.

۳ مخالف هر کلمه را بنویس.

شروع - درست - زیاد - روز - می ریخت - نمی فروخت

۴ در دو خط بنویس، چرا باید به دیگران کمک کنیم؟

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط خوانا بنویس.

چوپان هربار او را

.....
.....
.....
.....

۲ جمله‌ها را از روی درس کامل کن.

- ♦ او آدم درست کاری
- ♦ یک روز که چوپان گوسفندان را به چرا بُرد،
- ♦ چوپان گفت: «شنیده‌ای که می‌گویند

۳ به هر کلمه «ها» اضافه کن و جمله بنویس.

گل: .....

کتاب: .....

قطره: .....

۴ فرض کن به خانه‌ی دوستت رفته‌ای و او در خانه نبوده است. برایش یک یادداشت، بنویس.

.....
.....
.....

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

باران شدیدی
 .....
 .....
 .....
 .....

۲ با حروف درهم ریخته، کلمه بنویس.

ق - ر - ط - ه :
 ح - ن - ت - ص - ی :
 د - ا - ر - س - ت - ر - ک :

۳ به هر کلمه «ها» اضافه کن و معنی آن را بنویس.

♦ گوسفند: ..... یعنی،
 ♦ چوپان: ..... یعنی،
 ♦ درخت: ..... یعنی،

۴ در چند سطر بنویس، اگر دوبال داشتی، چه می کردی؟

.....
 .....
 .....

۱ سه سطر بعدی را از روی درس بنویس.

مرد گفت: «من»
.....
.....
.....
«.....»

۲ کلمه‌هایی را که «ها» دارند، از درس پیدا کن و بنویس.

.....

۳ مخالف کلمه‌هایی را که زیر آن‌ها خط کشیده شده است، بنویس.

یک روز که چوپان، گوسفندان را به چرا بُرد. باران شدیدی شروع به باریدن کرد و سیل بزرگی به راه افتاد. چوپان برای نجات خود، بالای درختی رفت. سیل همه‌ی گوسفندان را با خود بُرد.

.....
.....

۴ درباره‌ی تصویر، سه جمله از زبان گوسفندان بنویس.

.....
.....
.....
.....
.....

دست درد نکند!

سلام، روز به خیر!

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

خداوند انسان‌های راست گو و درست کار را دوست دارد.

.....
.....

۲ مانند نمونه، برای دیگر خانه‌های جدول، سؤال طرح کن.

▼۵
خ
د
▼۴
ش
ب
ن
ا
ر
خ
د
▼۳
ی
ه
ه
ه
▼۶
ب
ا
ت
ک
ی
ا
س
▼۸
ک
ا
و
س
م
▼۷
ا
▼۹
ج
و
▼۱۰
ج
ه
ر
ت
و
ب

۱- نام یکی از کتاب‌های شما.

۲- .....

۳- .....

۴- .....

۵- .....

۶- .....

۷- .....

۸- .....

۹- .....

۱۰- .....

کوشا و نوشا

۱ پنج سطر اول را از روی درس، با خط خوانا و زیبا بنویس.

دو پرندگی

۲ کلمه‌های هم معنا را به هم وصل کن.

قوی،	ناراحت،
بیمار،	زیاد،
سؤال کرد،	نیرومند،
خیلی،	مریض،
غمگین،	پرسید،

۳ مانند نمونه با هر کلمه، دو کلمه‌ی جدید بساز و بنویس.

مثال: مرغ: مرغ ← مرغ داری، تخم مرغ

.....	.....
.....	.....
.....	.....

۴ در دو جمله بنویس اگر چیزی را پیدا کردی، چه می‌کنی؟

دست درد نکند!

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خط قشنگت، بنویس.

..... کوشا و نوشا خوش حال شدند
 .....
 .....
 .....
 .....

۲ سه کلمه بنویس که در آن‌ها کلمه‌ی «بازی» وجود داشته باشد.

مثل: طناب بازی

.....

۳ در هر ردیف کلمه‌ی مشترک را در جای خالی بنویس.

..... (الف) کتاب فروش، کتابدار، کتاب‌خانه، کتاب‌ها،
 ..... (ب) خوش مزه، بامزه، بی مزه، بدمزه،
 ..... (پ) امروز، روزانه، روزی، دیروز،

۴ بنویس، اگر جای «نوشا» بودی، چه می کردی؟

.....
 .....
 .....
 .....

۱ پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

..... دو سال گذشت
 .....
 .....
 .....
 .....

۲ مرتّب کن و بنویس.

(الف) پیامزد - را - برادر - دو - او - به - آن‌ها - که - از - خواستند - دانایی

.....
 (ب) برادر - گرفتند - یاد - بگیرند - تازه‌ای - دو - تصمیم - چیزهای
 .....

۳ با کلمه‌های داده شده، جمله‌ها را کامل کن. (حتماً، اتفاقاً، معمولاً)

(الف) فردا..... از دوستم عذرخواهی می‌کنم.
 (ب) امروز..... آموزگار را در خیابان دیدم.
 (پ) دندان‌های شیری بچه‌ها..... از هفت سالگی می‌افتد.

۴ بنویس چه کارهایی می‌توانی بکنی تا پدر و مادرت، خوش حال شوند.

.....
 .....
 .....

موفق باشی!

۱

پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

..... هدهد قبول کرد

.....

.....

.....

.....

۲

هم معنی کلمه‌های زیر را از درس پیدا کن و بنویس.

..... مثل، ..... تلاش،

..... شاد، ..... یاد گرفتن،

..... عاقبت،

۳

کلمه‌های زیر را با توجه به نشانه‌ی آخرشان دسته‌بندی کن.

کوه - کاسه - میوه - کاه - سیاه - راه - پایه - خانه - شانه - فایده

نشانه‌ی (ا)	نشانه‌ی (ه)
.....	.....

۴

بنویس این پرنده چه می‌کند؟

.....

.....

.....

موفق باشی، عزیزم!

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

خدایا به من کمک کن تا بیشتر و بیشتر بیاموزم.

.....
.....

۲ کلمه‌های زیر را بر اساس جاندار و بی جان، طبقه‌بندی کن.

فیل - کتاب - مورچه - تلویزیون - سگ - مار - سینی - پاک کن -
فنجان - خرگوش - میز - کیف.

بی جان	جاندار

دوستان ما

۱ هشت سطر اول درس را با خطّ زیبا بنویس.

چه گندم‌های زرد.....
 .....
 .....
 .....

۲ جدول زیر را کامل کن.

س	۱						
س	۲						
س	۳						
س	۴						
س	۵						
س	۶						
س	۷						

- ۱- حیوان با وفا
- ۲- میوه‌ی خوش مزه
- ۳- کنار دریا
- ۴- ظالم
- ۵- کسی که صبح زود بیدار می‌شود.
- ۶- کسی که حواس پرت است.
- ۷- کسی که سرود می‌خواند.

۳ با استفاده از «این» و «آن» نام هر تصویر را بنویس.

.....

۴ کلاس تمیز را با کلاس کثیف، مقایسه کن و تفاوت آن‌ها را بنویس.

.....

.....

۱ پنج سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوش، بنویس.

چه کوچه‌ها و .....

.....

.....

.....

۲ دسته‌بندی کن.

چراغ راهنما - سیمان - دفتر - کنگ - کتاب - پیاده رو - آجر - کیف - بیل - کاشی

مدرسه	عبور و مرور	بنایی

۳ کامل کن.

به جایی که در آن دارو می‌فروشند، ..... می‌گویند.

به جایی که در آن سبزی می‌فروشند، ..... می‌گویند.

به جایی که در آن شیرینی می‌فروشند، ..... می‌گویند.

به جایی که در آن پارچه می‌فروشند، ..... می‌گویند.

به جایی که در آن طلا می‌فروشند، ..... می‌گویند.

۴ بنویس در چه جاهایی باید نوبت را رعایت کنیم. (سه مورد)

.....

.....

موفق باشی!

۱ سه سطر بعدی را از روی درس، با خط خوانا بنویس.

چه باغ‌های.....

.....

.....

.....

۲ درس را با دقت بخوان و کلمه‌هایی را که یکی از حروف زیر را دارند، بنویس.

	گ
	غ

۳ کامل کن.

- (الف) به کسی که از گل‌ها مراقبت می‌کند، ..... می‌گویند.
- (ب) به کسی که به ما درس می‌دهد، ..... می‌گویند.
- (پ) به کسی که غذا می‌پزد، ..... می‌گویند.
- (ت) به کسی که در اداره کار می‌کند، ..... می‌گویند.

۴ در چهار سطر بنویس، دوست داری چه کاره شوی. چرا؟

.....

.....

.....

.....

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

چه خیابان‌های منظمی .....
.....
.....
.....

۲ به سؤال‌ها جواب بده تا رمز خانه‌ها را پیدا کنی.

- الف) اولین حرف کلمه‌ی کُبری را در خانه‌ی اوّل بگذار. ....
- ب) آخرین حرف کلمه‌ی ساعت را در خانه‌ی دوم بگذار. ....
- پ) دومین حرف کلمه‌ی بابا را در خانه‌ی سوم بگذار. ....
- ت) اولین حرف کلمه‌ی بازی را در خانه‌ی چهارم بگذار. ....

..... اکنون آن کلمه را بنویس.

۳ جدول را کامل کن.

- ۱- پیچ و .....
- ۲- درگ‌های ما جریان دارد.
- ۳- کسی که بیدار نیست، ..... است.
- ۴- برادر نیست.
- ۵- به کسی که شاد است و می‌خندد، ..... می‌گوییم.
- ۶- به کسی که می‌خواند، ..... می‌گوییم.

						خ	۱
						خ	۲
						خ	۳
						خ	۴
						خ	۵
						خ	۶

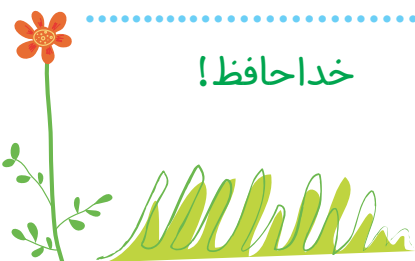
۴ دنباله‌ی این داستان را بنویس.

سیمین و مرگان می‌خواستند به آن طرف خیابان بروند. مرگان می‌خواست از فروشگاه دفتر بخرد. سیمین گفت: «بیا راه را نزدیک کنیم». مرگان گفت: «نه، خطرناک است. بهتر است .....

.....

.....

.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

خدایا! به ما کمک کن تا مهربان باشیم.

۲ جدول را کامل کن.

				نشانه‌ی یک کشور سفره‌ی نوروزی
			مخالف گرسنه در این کشور زندگی می‌کنیم	
		گاهی درد می‌گیرد باغبان در آن جا هست		
	مهربان نیست			
کال				
		من و تو شهر دو حرفی		
			مخالف آشتی	
				سرما از آن طرف

فصل ۴

راه زندگی

از همه مهربان‌تر

۱ پنج سطر اوّل را از روی درس، با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

یک روز از مادرم .....

.....

.....

.....

.....

۲ جاهای خالی را پر کن.

..... یعنی حرف زدن با خدا.

من دعا می‌کنم که پدر و مادرم همیشه ..... باشند.

خدایا تو از همه ..... هستی.

۳ کلمه‌های درست داخل کمانک را انتخاب کن و دور آن خط بکش. بعد جمله‌های درست را بخوان.

مینا جلوی آینه (نشسته بود، نشانده بود) و چشم‌هایش را (بسته بود، بسته بودم).

مادرش از او (پرسید، می‌پرسد): «چرا چشم‌هایت را (بسته‌ای، بسته بوده‌ای)؟»

مینا (می‌گفت، گفت، گفته بود): «می‌خواستم (ببینم، دیده بودم، می‌بینم) وقتی

(می‌خوابم، خوابانده بودم، خوابیده ام) چه شکلی (می‌شوم، بشوم، شوم).»

۴ با کلمه‌های زیر جمله بنویس.

..... مهربان: ♦

..... دعا: ♦

..... دوست: ♦

..... خدا: ♦

خدا یارت!

۱ شش سطر بعدی را از روی درس، با خطّ زیبا بنویس.

دعا می‌کنم پدر بزرگ‌ها و .....

.....

.....

.....

.....

۲ چهار کلمه در درس پیدا کن که هیچ‌یک از حرف‌های آن به هم نچسبیده باشد.

مثال: دوم، .....، .....، .....، .....

۳ از روی کلمه‌های زیر، دوبار بنویس و هر یک را با صدای بلند بخوان.

حتّی - موسی - عیسی - مصطفی - مرتضی - مجتبی - یحیی.

.....

.....

۴ اگر بخواهی با پدر و مادرت به مسافرت بروی، چه کارهایی باید انجام دهی؟

الف) .....

ب) .....

پ) .....

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوش و زیبا بنویس.

خدا کسانی را که

۲ جمله‌ها را کامل کن.

الف) من دعا می‌کنم

ب) در موقع دعا

پ) من همیشه سعی می‌کنم

۳ با توجه به شکل پایانی کلمه‌ها آن‌ها را دسته‌بندی کن.

صدای	صدای «ای»
صدای	صدای «آ»

کبریٰ - قوری - مجتبیٰ

ساری - عیسیٰ - مرتضیٰ

هدیٰ - بازی - گلی

۴ بنویس، برای پیدا کردن دوست جدید، چه می‌کنی؟

۱ ده کلمه را که در این درس یاد گرفته‌ای، بنویس.

.....

.....

۲ کلمه‌های هم معنا را پیدا کن و کنار هم بنویس.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

حرف - یاری - سعی - مهربانی -
 محبت - کمک - تلاش - صحبت -
 موقع - زیاد - خیلی - وقت

۳ طبقه‌بندی کن.

عمو - پسردایی - خاله - دخترعمو - پسرعمه - دخترخاله - دایی - عمه - پسرعمو

..... بستگان پدر:

..... بستگان مادر:

۴ داستان زیر را کامل کن.

گنجشک کوچولو روی شاخه‌ی درخت نشسته بود و از آن بالا، رودخانه را تماشا می‌کرد. او از تنهایی خسته شده بود. ناگهان تصمیم گرفت

.....

.....

.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

ماهِ مهربانِ من، مهرِ آسمانِ من، نورِ دیدگانِ من، گلِ بگو و گلِ بشنو

.....
 .....

۲ تصویر زیر را رنگ بزن و هرچه دوست داری، درباره‌ی آن بنویس.

.....
 .....

خسته نباشید!

زیارت

۱ چهار سطر اوّل درس را با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

زینب داخل

۲ مرتّب کن.

(الف) سخن - آدم - دعا - با خدا - می گوید - در - موقع.

(ب) است - مرد - پدر بزرگ - مهربانی.

(پ) دارد - آدم‌های - خدا - راست گو - را - دوست.

۳ به هر کلمه، «خانه» اضافه کن و معنی آن را بنویس.

کتاب: ..... ، معنی: .....

گل: ..... ، معنی: .....

دارو: ..... ، معنی: .....

۴ درباره‌ی تصویر زیر دو سطر بنویس.

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس، با خطّ خوش بنویس.

زینب ده‌ها کبوتر

.....

.....

.....

.....

۲ نام شش چیز را که در خانه‌ی خود دیده‌ای، بنویس و آن‌ها را در دو دسته طبقه‌بندی کن.

(الف)

(ب)

.....

.....

۳ جمله‌ها را مانند مثال، کامل کن.

مثال: این انار ترش است. ← انارِ ترش

این سیب ..... است. ← سیبِ تازه

آن دفتر نو است. ← .....

آن مرد ..... است. ← مردِ خوش اخلاق

آن ..... درنده است. ← گرگِ .....

این ..... خوش مزه است. ← .....

۴ آن چه را دوست داری از خدای مهربان بخواهی، در دو جمله بنویس.

.....

.....

خدا یارت!

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس با خطّ زیبا بنویس.

کبوترها دسته دسته .....
 .....
 .....
 .....

۲ با توجه به جدول، کلمه‌ها را از درس پیدا کن و بنویس.

بی نقطه	یک نقطه	دو نقطه	سه نقطه
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

۳ مانند نمونه کامل کن.

من کتاب می‌خوانم.   ما کتاب .....
 تو کتاب .....   شما .....
 او .....   آنها .....

۴ امروز چه کسانی را دیده‌ای؟ چه کسی را بیش‌تر دوست داری؟ چرا؟

.....
 .....
 .....
 .....

۱ چهار سطر بعدی را از روی درس با خطّ خوش بنویس.

چیزی نگذشت که صدای
.....
.....
.....

۲ ده کلمه از درس پیدا کن که چهار حرف داشته باشد. مانند: اذان

.....
.....

۳ خانه‌های خالی را پر کن.

دیدم	در مدرسه	علی را	دیروز	مَن
.....	در خیابان	حسین را	امروز	تو
دید	در خانه	سعید را	صبح	.....
.....	در کتاب خانه	عبّاس را	ظهر	ما
دیدید	در راهرو	محمّد را	ساعت ده	.....
.....	در دفتر مدرسه	سهراب را	وسط زنگ	ایشان (آن‌ها)

۴ با استفاده از شش کلمه‌ی زیر، سه جمله بنویس.

درخت - هوا - ریشه - ابری - باران - شکوفه.

.....
.....
.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

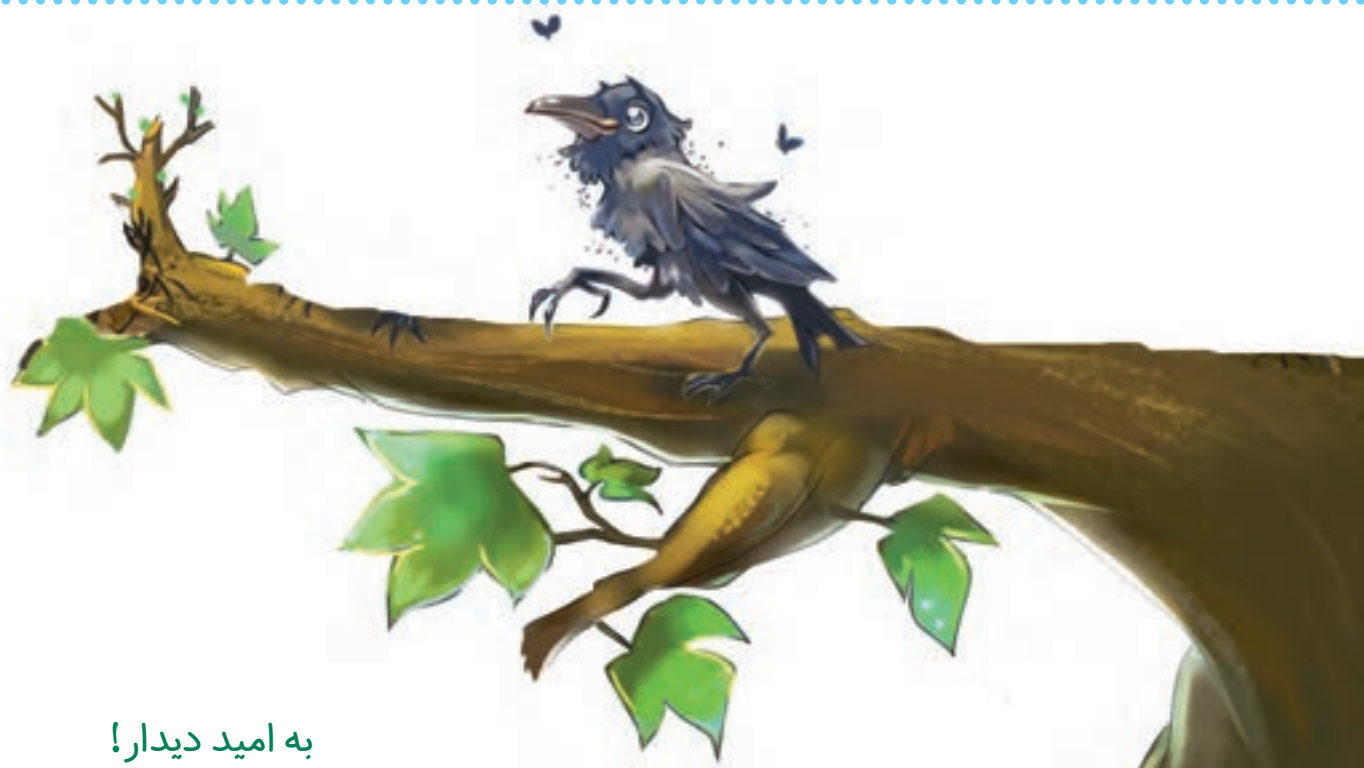
خدایا! می‌دانم که همیشه و همه جا با من هستی.

.....
.....

۲ داستان زیر را کامل کن.

یکی بود یکی نبود، سال‌ها پیش در باغ بزرگی پرندگان بسیاری زندگی می‌کردند. در این باغ، کلاغ کوچکی هم بود که آرزو داشت پرهای زیبایی داشته باشد. او می‌خواست زیباترین پرنده‌ی دنیا باشد. یک روز که کلاغ در باغ پرواز می‌کرد،

.....
.....
.....
.....
.....
.....

به امید دیدار!

فصل ۵

هنر و ادب

۱ چهار سطر بعدی درس را با خط زیبا و خوانا بنویس.

دیشب من سرگرم نقاشی کردن بودم که پدرم گفت: «من دوست دارم فرزندم هنرمند باشد، یک هنرمند خوب.»
من با خوش حالی گفتم: «پس من برای اینکه هنرمند باشم، سعی می‌کنم نقاشی کردن را خیلی خوب یاد بگیرم.»

۲ تا به حال چند کلمه‌ی تازه از کتاب هدیه‌های آسمان یاد گرفته‌ای؟ ده تای آن‌ها را بنویس.

۳ کامل کن.

قلم‌مو	تار	فیلم
.....	.....	.....
.....	.....	.....
نقاش	نوازنده	سینما

۴ اگر عکاس بودی، از چه چیزهایی عکس می‌گرفتی؟

۱ سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ زیبا بنویس.

پدر گفت: «دخترم، هرکاری که با دقّت و فکر انجام گیرد، هنر است؛ مثلاً اگر تو بتوانی سفالگر بشوی و با گل چیزهای زیبا بسازی، هنرمند هستی.

.....

.....

.....

۲ مرتّب کن.

(الف) باشد - هنرمند - فرزندم - دارم - دوست - من - یک.

.....

(ب) دقّت - هنرمند - باید - کند - نگاه - همه - چیز - به - با.

.....

۳ به اوّل و آخر کلمه‌های زیر، یک کلمه‌ی دیگر اضافه کن و کلمه‌ای جدید بنویس.

.....	←	کش .....
.....	←	خواب .....
.....	←	کار .....
.....	←	سنگ .....
.....	←	مداد .....
.....	←	دل .....

۴ دوست داری مدرسه‌ات چه شکلی باشد؟ درباره‌ی آن دو سطر بنویس.

.....

.....

۱ چهار سطر بعدی درس را با خط خوانا بنویس.

«قالی بافی هم هنر است. عکاسی هم هنر است؛ پس برای اینکه بتوانی یک عکس خوب بگیری، باید هنرمند باشی.»

۲ هر وسیله مربوط به کدام شغل است؟

خودکار - چکش - اره - میخ - کاغذ - واکس - پارچه - سوزن - چرم - نخ - تخته - آجر - تیشه.

نویسندگی	بنایی	نجاری	خیاطی	کفّاشی
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

۳ مانند مثال کامل کن. مثال: می روم ← خواهم رفت.

.....	می بینم
.....	می نویسی
.....	می شنوید

۴ درباره‌ی یکی از هنرها چند سطر بنویس.

خدا یارت!

۱ از روی هر جمله، یک بار با خطّ زیبا بنویس.

سفالگر با گل، چیزهای زیبا می‌سازد.

عکاسی هم یک هنر است.

۲ به هر یک از کلمه‌های زیر، یکی از کلمه‌های «بی - نا - هم» را اضافه کن و معنای آن را بنویس.

سال: ..... نام: .....

کار: ..... آرام: .....

۳ با توجه به کلمه‌ی داخل کمانک، مانند مثال، هر بار جمله را تغییر بده و بنویس.

مثال: من کتابم را امانت دادم. (تو)

تو کتابت را امانت دادی. (آنها)

(آنها) .....

(شما) .....

۴ اگر با ماهِ آسمان، حرف بزنی، به او چه می‌گویی؟ در دو سطر بنویس.

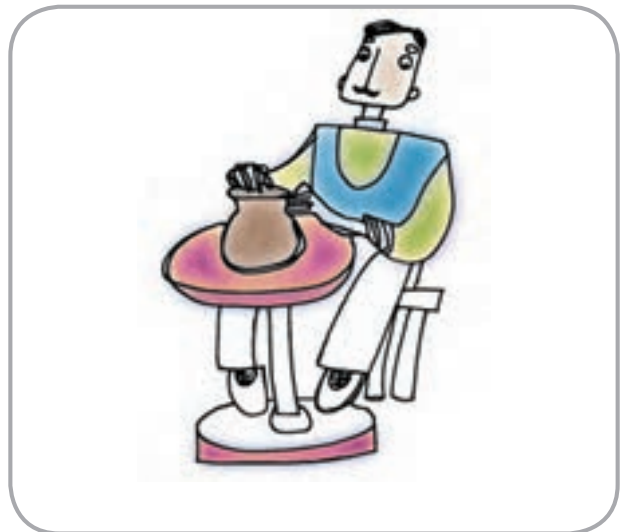
۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

صبر و حوصله داشته باش تا در کارهایت موفق شوی

.....

.....

۲ تصویرها را شماره گذاری کن و داستان کوتاهی درباره‌ی آن‌ها بنویس.

.....

.....

.....

فردوسی

۱ سه سطر اول درس را با خطّ زیبا بنویس.

سال گذشته با پدر، مادر و خواهرم به زیارت امام رضا (ع) رفته بودیم. پدرم گفت: «در نزدیکی مشهد، شهر قدیمی توس، آرامگاه فردوسی، شاعر بزرگ ایران قرار دارد».

۲ اسم‌هایی را که در درس آمده است، بنویس.

۳ به هر یک از کلمه‌ها، «تر» و «ترین» اضافه کن و جمله بساز.

مثال: دور: خانه‌ی ما از خانه‌ی علی دورتر است. خانه‌ی ما دورترین خانه به مدرسه است.

بالا:

شیرین:

درست:

۴ تا به حال به آرامگاه کدام امام زاده یا دانشمند رفته‌ای؟ درباره‌ی آن بنویس.

۱ سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوش بنویس.

چند روز بعد، به توس رفتیم. فاصله‌ی مشهد تا شهر توس زیاد نبود. وقتی به آرامگاه فردوسی رسیدیم، جمعیت زیادی را در آنجا دیدیم یک نفر راهنما برای ما صحبت کرد.

.....

.....

.....

.....

۲ هر کلمه تو را به یاد چه کلمه‌هایی می‌اندازد؟ دو تا از آن‌ها را بنویس.

مشهد: ..... هنر: .....

شاهنامه: ..... تلویزیون: .....

۳ کامل کن.

من هر سال به مسافرت ..... می‌رویم.

ما هر هفته به ..... می‌رویم.

هر سال ..... می‌روی.

شما ..... به کتاب خانه ..... می‌روید.

۴ از میان نویسندگان و شاعرانی که تا به حال با آن‌ها آشنا شده‌ای، نام پنج نفر را به ترتیب حروف الفبا بنویس.

.....

.....

.....

۱ پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوش بنویس.

شاهنامه، کتاب با ارزشی است که در آن داستان‌های زیادی درباره‌ی ایران و پهلوانان آن می‌خوانیم. رستم بزرگترین پهلوان داستان‌های شاهنامه است.

.....

.....

.....

.....

۲ نام پنج کوچه از شهر یا روستای خود را بنویس.

.....

.....

۳ کامل کن.

برق می‌رود، یعنی خانه ..... می‌شود.

پیراهن کسی آب می‌رود، یعنی پیراهن او ..... می‌شود.

کسی از هوش می‌رود، یعنی او ..... می‌شود.

کسی به پدرش می‌رود، یعنی او ..... پدرش است.

۴ فرض کن داری با هواپیما سفر می‌کنی، منظره‌ای را که از آن بالا می‌بینی، بنویس.

.....

.....

.....

۱

سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط زیبا و خوانا بنویس.

فردوسی این داستان‌ها را جمع کرد و اثری بسیار عظیم به شعر پدید آورد تا زبان فارسی را که ما امروز با آن حرف می‌زنیم، زنده نگه دارد».

۲

مرتب کن و بنویس.

الف) است - در - شاهنامه - آمده - رستم - پهلوان - ایران - بزرگ - داستان.

ب) است - داستان‌های - همه‌ی - شاهنامه - به - شعر.

پ) قول - پدرم - کند - تعریف - را - شاهنامه - برایم - داستان‌های - داد.

۳

با هر کلمه، یک جمله بساز.

هر سال:

فردوسی:

داستان:

ایران:

۴

هر یک از عکس‌های زیر، چه محلی را نشان می‌دهد؟ درباره‌ی هر یک از آن‌ها یک سطر بنویس.

.....۳-

.....۲-

.....۱-

.....۱-
.....۲-
.....۳-

به امید دیدار!

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

سخن خود را با سلام آغاز کنیم.

.....

.....

۲ جدول را کامل کن.

۱. آرامگاه فردوسی در این شهر است.
۲. هنرمند دارد.
۳. عکاس می‌گیرد.
۴. نام دریاچه‌ی بزرگی در ایران است.
۵. شاعر می‌گوید.
۶. نام یکی از شهرهای ایران است.

	و		۱
	ن		۲
	ک		۳
	ز		۴
	ع		۵
	ز		۶

فصل ۶

ایرانِ من

ایران زیبا

۱ سه سطر اول درس را با خط زیبا و خوانا بنویس.

نام کشور ما ایران است. ما در ایران زندگی می کنیم. ما ایران را دوست داریم. ایران خانه ی بزرگ ماست. در ایران دیدنی های فراوان وجود دارد.

.....

.....

.....

۲ هر گروه از حرف های درهم ریخته را به یک کلمه تبدیل کن. (هر کلمه نام یکی از شهرهای ایران است.)

ر ش ی ز ا : ..... ن ا ه ا ف ص : .....

ر ک م ن ا : ..... ن س ج د ن : .....

۳ جاهای خالی را پر کن.

به محلّ زیارت ..... می گویند.

به محلّ آموزش ..... می گویند.

به محلّ آزمایش ..... می گویند.

۴ چرا کشور ایران را دوست داری؟ در چند سطر بنویس.

.....

.....

.....

.....

۱ سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ زیبا بنویس.

من به داشتنِ کشوری با این همه زیبایی افتخار می کنم. مردان و زنان ایرانی، پرتلاش و با ایمان هستند. آنان کشور خود را از حمله‌ی دشمنان حفظ می کنند.

۲ هر کلمه را مانند نمونه کامل کن.

کلمه	نشانه	ها	گاه	ان
دوست				
گلدان		گلدان‌ها		
آموزش				

۳ کامل کن.

پناهگاه جایی است که .....
 گردشگاه جایی است که .....
 ورزشگاه جایی است که .....
 کارگاه جایی است که .....

۴ یکی از کارتونهایی را که تازه دیده‌ای یا داستانی را که خوانده‌ای، به یاد بیاور و به این سؤال‌ها پاسخ بده.

الف) از کدام یک از آدم‌ها یا حیوانات خوشتر آمد؟ چرا؟

ب) اگر تو به جای قهرمان داستان بودی، چه می کردی؟

خدایارت!

۱ ده کلمه پیدا کن که دارای حروف چسبان باشد. آن‌ها را بنویس.

مثال: هشتم - مشرد

.....

.....

۲ هر دسته را به ترتیبِ اندازه، از کوچک به بزرگ بنویس.

..... روستا - کشور - شهر

..... قطار - اتوبوس - دوچرخه

..... رود - جوی - دریا

۳ تقویم را کامل کن و به سؤال‌ها پاسخ بده.

الف - سه‌شنبه‌ی هفته‌ی سوم کدام است؟ آن را رنگ کن.

ب - اگر این جدول ماه بهمن باشد، روز آمدن امام خمینی را مشخص کن و رنگ بزن.

پ - روز بیست‌ودوم، کدام روز هفته و در هفته‌ی چندم است؟

روز هفته	شنبه	دوشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
هفته‌ی اول	۱	۲	۳	
		۱۰	۱۳	
هفته‌ی سوم		۱۶	۱۹	
	۲۲	۲۵		
	۲۹	*	*	*

۴ تا حالا به کدام یک از جاهای دیدنی ایران سفر کرده‌ای؟ درباره‌ی یکی از آن‌ها سه خط برای دوستانت بنویس.

.....

.....

.....

۱ تا به حال از کتاب علوم چه کلمه‌های جدیدی یاد گرفته‌ای؟ از روی هشت تای آن‌ها یک بار بنویس.

.....

.....

۲ کلمه‌هایی را که با «ها» و «ان» جمع بسته شده‌اند، در درس پیدا کن و بنویس.

ان	ها
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

۳ جدول را کامل کن.

مشخصات	زیارتگاه	آرامگاه	جای دیدنی	سوغات
نام شهر				
مشهد				
اصفهان				

۴ به جز دیدنی‌هایی که در درس معرفی شده‌اند، نام سه جای دیدنی دیگر را بنویس.

.....

.....

.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

من به داشتن کشوری با این همه زیبایی افتخار می‌کنم.

.....

.....

۲ در تصویرهای زیر، ده اختلاف وجود دارد، آن‌ها را پیدا کن و علامت بزن.

پرچم

۱ چهار سطر اول درس را با خط خوانا و خوش بنویس.

آفتابِ قشنگِ صُبحگاهی می‌تابید. نسیمِ آهسته می‌وزید و پرچم زیبای ایران را تکان می‌داد. پدرم وقتی دید که من هر بار با دقت به پرچم نگاه می‌کنم، پرسید: «امین جان، می‌دانی پرچم برای چیست؟»

۲ چند کلمه‌ی بی‌نقطه در درس وجود دارد، آن‌ها را پیدا کن و بنویس.

۳ با یکی از کلمه‌های داخل کمانک، جمله را کامل کن.

سعید با مدادش ..... (راه می‌رود، بازی می‌کند، می‌نویسد).
 رنگ سفید پرچم نشانه‌ی ..... است. (سرسبزی، صلح و دوستی، دفاع از کشور)
 رنگ پرچم کشورها با هم ..... دارد. (شباهت، فرق، نزدیکی)

۴ درباره‌ی پرچم کشورمان ایران، دو خط بنویس.

۱ دو سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

پدرم گفت: «پرچم نشانه‌ی آزادی و سربلندی یک کشور است. هر کشور یک پرچم دارد».

۲ کلمه‌های به هم ریخته را مرتّب کن.

رنگ - است - سفید - پرچم - و - دوستی - نشانه‌ی - صلح.

می‌تابید - صبحگاهی - آفتاب - قشنگ.

مثل - دیگران - من - از - تماشای - پرچم - لذّت می‌برم - کشورم - هم.

۳ کامل کن.

به کسی که اهل تبریز است، ..... می‌گویند.

خراسانی یعنی کسی که اهل ..... است.

به لباسی که از جنس پشم باشد، ..... می‌گویند.

۴ اگر بخواهی مدرسه‌ی خود را به دیگران معرفی کنی، آن را با چه پرچمی نشان می‌دهی؟ نقّاشی کن.

۱ سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

پرچم ایران سه رنگ دارد. رنگ سبز نشانه‌ی سرسبزی، رنگ سفید نشانه‌ی صلح و دوستی و رنگ سُرخ نشانه‌ی دفاع از میهن و آزادی آن است.

.....

.....

.....

۲ مانند نمونه برای هر نشانه، چهار کلمه از درس‌های گذشته پیدا کن و بنویس.

ز	زیبا	آزادی	روز	چیز
ن				
گ				
ی				
ه				
ش				

۳ با هر کلمه، دو جمله با معنی متفاوت بنویس.

..... سیر:

..... سیر:

..... شیر:

..... شیر:

۴ کیفیت گم شده است. برای پیدا کردن آن یک آگهی بنویس.

.....

.....

۱ از روی جمله‌هایی که پدر امین به او گفت، یک بار با خط خوانا و زیبا بنویس.

.....

.....

.....

.....

۲ کدام کلمه‌های درس حرف‌های سه نقطه‌ای دارد؟ آن‌ها را پیدا کن و بنویس. مثال: شهر.

.....

.....

۳ هر یک از این کلمه‌ها (باد - خیر - بار - شیر) را می‌توانی در دو جای خالی بنویسی.

♦ ..... شدیدی وزید.

♦ او هر ..... دیر به مدرسه می‌آید.

♦ ما باید کارهای ..... انجام دهیم.

♦ ماشین خیلی سنگین بود.

♦ سلطان جنگل است.

♦ چرخ دوچرخه‌ام خالی شد.

♦ گاهی به جای نه، ..... می‌گوییم.

♦ برای قوی شدن استخوان‌ها باید ..... بخوریم.

۴ نوشته‌ی زیر را به دلخواه، ادامه بده.

من اگر.....

.....

.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و یک بار با خطّ زیبا بنویس.

پرچم نشانه‌ی آزادی و سربلندی یک کشور است.

.....
.....
.....

۲ جدول را کامل کن.

- ۱- رنگ سفید پرچم ایران، نشانه‌ی ..... و دوستی است.
- ۲- مردم ایران میهن خود را از حمله‌ی دشمنان ..... می‌کنند.
- ۳- رنگ سرخ پرچم یعنی از میهن و آزادی آن ..... می‌کنیم.
- ۴- کلمه‌ی الله در وسط پرچم به شکل گل ..... دیده می‌شود.
- ۵- شکل گل لاله در وسط پرچم نشانه‌ی خون ..... است.
- ۶- ما به داشتن کشوری به این زیبایی ..... می‌کنیم.

						۱
						۲
						۳
						۴
						۵
						۶

000000

نوروز

۱ شش سطر اول درس را با خط خوانا و زیبا بنویس.

مردم جهان اولین روز سال جدید خود را جشن می گیرند. همه ی این جشن ها زیبا هستند. در کشور ما روز اول فروردین، نخستین روز سال نو است. این روز را «نوروز» می گویند. نوروز آغاز فصل سرسبزی و زیبایی های طبیعت است.

۲ پنج ترکیب مانند نمونه از درس پیدا کن و بنویس.

مثال: مردم جهان - سال نو - نوروز ما.

۳ کلمه های زیر را با «ان» جمع ببند. مانند: شنونده + ان = شنندگان

گرسنه: ..... دونده: ..... گوسفند: .....
درخت: ..... ستاره: ..... پرنده: .....

۴ اگر زبان پرنده ها را بلد بودی، به آن ها چه می گفتی؟ در یک خط بنویس.

۱ چهار سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

مردم ما پیش از نوروز، خانه‌تکانی می‌کنند. در جشن نیکوکاری شرکت می‌کنند و برای تحویل سال، سفره‌ی هفت‌سین می‌چینند. تحویل سال، لحظه‌ای است که سال کهنه به پایان می‌رسد و سال نو شروع می‌شود.

۲ کلمه‌هایی را که حرف «ل- ل» دارند، در درس پیدا کن و از روی آن‌ها یک بار بنویس.

۳ با «کار» پنج کلمه‌ی جدید بساز و معنای هر کدام را بنویس.

۴ برای یک سفر تفریحی کوتاه، به چه وسایلی نیاز داری؟ نام آن‌ها را به ترتیب حروف الفبا بنویس.

۱ شش سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

بیشتر مردم میهن ما در سفره‌ی هفت‌سین، قرآن، آینه، شمع‌های روشن و هفت چیز می‌گذارند که نام آن‌ها با «س» شروع می‌شود. این هفت چیز سبزه، سرکه، سماق، سمنو، سنجد، سیر و سیب هستند.

.....

.....

.....

۲ به جای حرف وسط کلمه‌ی «مهر» هفت حرف اول الفبا را بگذار و بنویس. سپس دور هر کلمه که معنای آن را نمی‌دانی، خط بکش.

مثال: مار.

.....

.....

۳ مانند نمونه، کامل کن.

نمونه: تشنه + ان = تشنگان

گرسنه + ان = ...

بنده + ان = ...

پرنده + ان = ...

خفته + ان = ...

زنده + ان = ...

ستاره + ان = ...

۴ اگر قرار بود به جای هفت‌سین، هفت‌شین بر سفره می‌گذاشتی، چه چیزهایی را انتخاب می‌کردی؟

.....

.....

.....

۱ پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

بعضی در سفره‌ی هفت‌سین، تخم‌مرغ‌های رنگ کرده، گل و شیرینی هم می‌گذارند. هم‌چنین، ظرف آبی می‌گذارند که ماهی کوچک قرمزی در آن شنا می‌کند.

.....

.....

.....

.....

.....

۲ با کلمه‌های زیر، جمله بساز.

..... جشن:

..... سفره:

۳ به جای کلمه‌ی داخل کمانک، کلمه‌ی هم‌معنای آن را قرار بده.

..... نوروز آغاز فصل (سر سبزی) باغ و دشت است.

..... مردم ما پیش از نوروز خانه‌ها را (پاکیزه) می‌کنند.

..... یکی از رسم‌های (زیبای) نوروز، دید و بازدید است.

۴ در محلّ زندگی شما مراسم نوروز چگونه برگزار می‌شود؟ در دو خط بنویس.

.....

.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و یک بار با خط زیبا بنویس.

در لحظه‌ی تحویل سال برای یکدیگر دعا می‌کنیم.

.....

۲ خاطرات روزهای هفته‌ی یک مداد را از زبان خودش، بنویس.

..... شنبه

..... یکشنبه

..... دوشنبه

..... سه‌شنبه

..... چهارشنبه

..... پنج‌شنبه

..... جمعه

فصل ۷

طبیعت

پروازِ قطره

۱ سه سطر اول درس را با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

خورشید، وسطِ آسمان بود و از بالا به دریای آبی نگاه می کرد. ناگهان آب دریا موجی زد و قطره‌های آب به اطراف پراکنده شدند. خورشید قطره‌ی آبی را دید که خیلی ناراحت است. از او پرسید: «چرا این قدر ناراحتی؟»

۲ جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

خورشید گفت: چه شد که ..... آمدی؟
 ابر کوچولو به خورشید نزدیک شد و صورت ..... خورشید را بوسید.
 قطره کوچولو خیلی ..... بود.
 خورشید، گرما و نور خود را ..... قطره کوچولو پاشید.

۳ دسته‌بندی کن.

رنگ

بوییدنی

شنیدنی

زرد -- گل -- زنگ مدرسه -

سفید - عطر - آبی - بوق -

واق واق - گلاب

۴ اگر درختان زبان داشتند، به بچه‌هایی که از آن‌ها مواظبت نمی کردند، چه می گفتند؟

۱ چهار سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

«ناگهان باد تندی وزید. باد ما را به این طرف و آن طرف بُرد. آنجا هوا خیلی سرد بود؛ باران شدیم و روی دریا باریدیم. خیلی از دوستانم روی کوه و جنگل و صحرا باریدند؛ بعضی از آنها هم، همراه رودها به دریا آمدند.»

.....

.....

.....

.....

۲ جاهای خالی را پر کن.

قطره کوچولو دوست داشت در آسمان به این طرف و آن طرف .....
در آن جا باران ..... و به جایی ..... که به آب نیاز دارند
تا گل‌ها، گیاهان و کودکان تشنه را سیراب .....

۳ جاهای خالی را با کلمه‌ای که «نا» داشته باشد، پر کن.

آن که نمی‌بیند، ..... است.
آن که نمی‌شنود، ..... است.
کسی که مرتّب نباشد، ..... است.

۴ با هر کلمه یک جمله بنویس.

..... موج:
..... آرام:
..... دریا:

خدا یارت!

۱ پنج سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

قطره‌ی آب گفت: «چون دوست داریم در آسمان به این طرف و آن طرف برویم. در آنجا باران بشویم و بر زمین‌هایی که به آب نیاز دارند، بباریم و گل‌ها و گیاهان تشنه را سیراب کنیم». خورشید لبخندی زد و گفت: «عزیزم، هیچ ناراحت نباش! من می‌توانم دوباره شما را به شکل ابرِ قشنگی در بیاورم».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۲ نام هر کدام از جانوران زیر را در دسته‌ی مناسب آن بنویس.

فیل - خروس - مگس - گنجشک - پشه - کبوتر - گرگ - کلاغ - پروانه

بال و پردار	بال دار

◆ نام جانورانی را که در هیچ کدام از دسته‌ها قرار نمی‌گیرند، در سطر پایین بنویس:

.....

جمله‌ها را کامل کن.

۳

- قطره کوچولو کم کم
- قطره کوچولو آرام آرام
- ابر کوچولو به خورشید
- خورشید، وسط آسمان

با هر کلمه یک جمله بساز.

۴

- طلایی:
- بعضی:
- جنگل:
- باد:

۱ دو سطر بعدی درس را ادامه بده و با خطّ خوانا و زیبا بنویس.

خورشید گفت: «بله!» بعد، گرما و نور خود را روی قطره‌های آب پاشید. آن‌ها کم‌کم گرم شدند، بعد هم آرام آرام بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ درآمدند.

.....
.....
.....

۲ مخالف هر کلمه را در زیر آن بنویس. مانند: شب - روز

کلمه: خنده کوچک بالا دیر تاریک

مخالف: .....
.....
.....

۳ هر بار، کلمه‌ی داخل کمانک را به جمله‌ی بعد اضافه کن.

مثال: ایمان کتاب خرید. (خوبی)
ایمان کتاب خوبی خرید. (از کتاب فروشی)
ایمان کتاب ..... (داستان)
ایمان کتاب .....
.....

۴ به جای خورشید، «من» بگذار و پنج خطّ آخر درس را دوباره بنویس.

.....
.....
.....
.....
.....

۱ نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و زیبا بنویس.

گنجشک ناز و کوچک، پرواز از که آموخت؟

.....
.....

۲ فکر کن قطره‌ی آب هستی و می‌خواهی با گُلِ سرخی دوست شوی. چه کار می‌کنی؟

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

۱ سه سطر اول درس را با خط خوانا و زیبا بنویس.

در یک روز تعطیل، من همراه پدر و مادرم به پارک جنگلی رفته بودم، پدر گفت: «فصل بهار چقدر قشنگ است. نگاه کن، چقدر گیاه و حیوان اینجاست. هر کدام برای خود یک جور زیبایی دارد.»

.....

.....

.....

۲ تا حالا چند کلمه‌ی تازه از کتاب ریاضی یاد گرفته‌ای؟ ده تای آن‌ها را بنویس.

.....

.....

.....

.....

۳ هر یک از صداهای زیر مربوط به چیست؟

قدقد: ..... قَل قَل: ..... هوهو: .....

خش خش: ..... جیک جیک: ..... قورقور: .....

۴ بقیه‌ی داستان را خودت بنویس و نام مناسبی برای آن انتخاب کن.

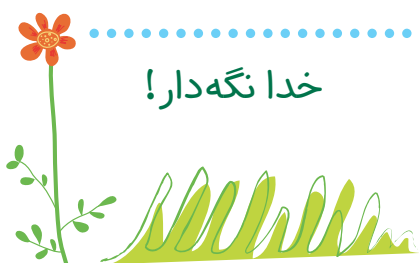
سه بچه، کبوتری را دیدند که بالش زخمی بود.

اولی گفت: .....

دومی گفت: .....

سومی گفت: .....

خدا نگه دار!

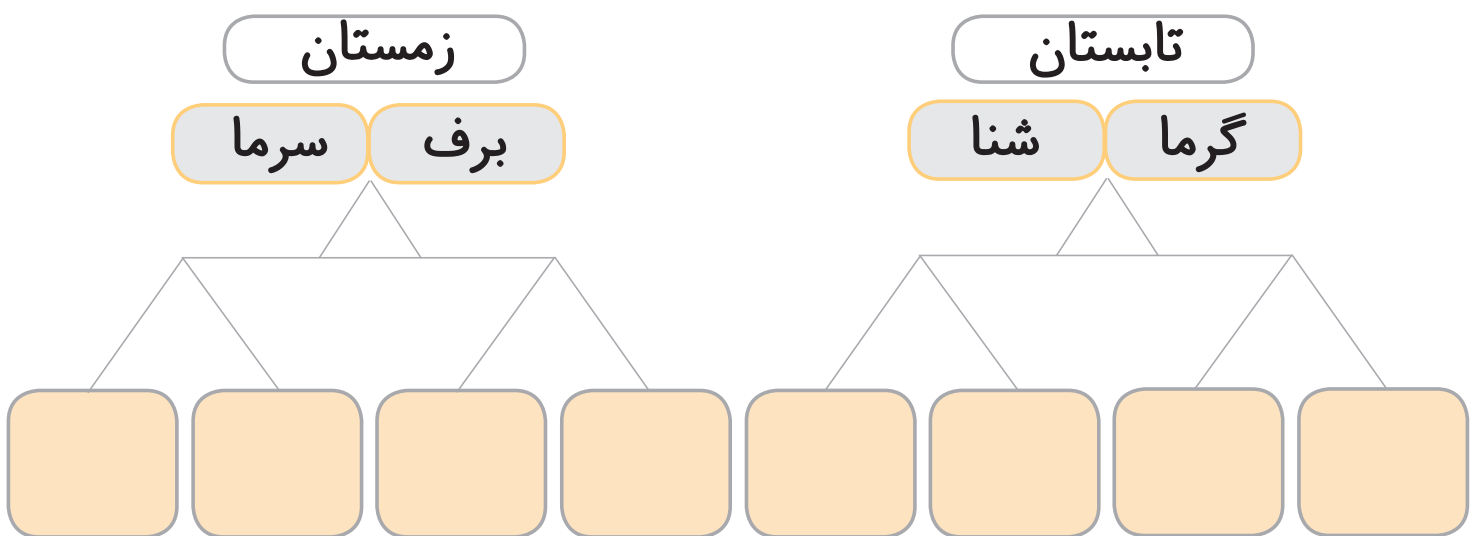

۱ سه سطر بعدی را از درس ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

پدر، قدم زنان به تماشای طبیعت رفت ولی مادرم نشسته بود و اطراف را نگاه می کرد. من با دقت به طبیعت زیبا نگاه می کردم. یک سنجاقک قشنگ دیدم، ولی همین که خواستم او را بگیرم، مادرم گفت: «به این جانور زیبا چه کار داری؟».

۲ درس را بخوان و کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ط» دارند، بنویس.

۳ کامل کن.

۴ جمله‌ای بنویس و سه تا از کلمه‌های زیر را در آن به کار ببر.

بهار - فصل - پرنده - نوروز - کم کم - گل‌ها - شاپرک

خوش به حالت!

۱ دو سطر بعدی را از درس ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

رفتم قورباغه بگیرم. گفت: «فرزندم، به حیوان دست نزن!». دنبال یک
ملخ دویدم و او را گرفتم مادرم گفت: «تو امروز برای بازی آمدی؛ برو گردش
کن». کمی صبر کردم.

۲ درس را بخوان و کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ق-ق» دارند، بنویس.

۳ جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پرکن و کلمه‌ی تازه‌ای بساز، معنی
آنها را هم بنویس.

..... خانه:

..... گاه:

..... ان:

..... نا:

..... بی:

..... با:

۴ از یک پروانه بپرس، چگونه زندگی می‌کند؟ جواب را بنویس.

۱

سه سطر بعدی درس را ادامه بده و با خط خوانا و زیبا بنویس.

مادر گفت: «تو می خواهی دانشمند شوی، خوب است ولی باید مراقب باشی به چیزهای دیگر آسیب نرسانی».

۲

یکی از سه کلمه ی داخل کمانک را انتخاب کن و در جای خالی قرار بده.

پرنده ها در ..... زندگی می کنند. (لانه - خانه - هتل)
هوای بهار بسیار ..... است. (سرد - سوزناک - دلپذیر)
وقتی به پرنده ها غذا می دهیم، آن ها از ما ..... می کنند. (محبت - تشکر - جیک جیک)

۳

این لطیفه را بخوان و علامت های لازم را بگذار.

«مشری به فروشنده آقا صابون دارید
فروشنده بله
مشری پس اول دست هایتان را با صابون بشوید بعد نیم کیلو پنیر به من بدهید».

۴

با استفاده از ترکیب های زیر، متن کوتاهی بنویس.

پرنده ی زیبا، کنار چشمه، هوای دلپذیر، پارک جنگلی، فصل بهار

نوشته‌ی زیر را پررنگ کن و با خط زیبا بنویس.

۱

خدایا، از این که کمک کردی، درس‌هایم را با موفقیت به پایان برسانم، از تو سپاس گزارم.
.....
.....

نامه‌ای به معلم مهربانت بنویس و از زحمات‌های او تشکر کن.

۲

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

معلمان محترم و ادیبانی گرامی دانش آموزان و صاحب نظران می توانند نظر اصلاحی خود را در باره ی مطالب

این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران- صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴- گروه درسی مربوط و یا پیام نگار (Email)

talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

دفترتالیف کتاب های درسی عمومی و متوسطه نظری